

Examining Secondary School Students' Perceptions on School and School Quality of Life

Umit Dogan¹, Seyfettin Abdurrezzak²

About the Article

Received: 06.05.2022
Accepted: 21.07.2023
Published: 01.11.2023

Keywords

School perception
School quality
Student perception

Abstract

The aim of this study is to examine the relationship between secondary school students' perceptions of school and their perceptions of school quality of life. Relational survey model was used in the study. The population of the study consists of 46,566 secondary education students studying in public schools in Sakarya province in the 2021-2022 academic year, and the sample of the study consists of 207 students studying in 21 schools selected from the population through purposeful sampling method. In the data collection process, two scales were used to determine the relationship between students' perceptions of school and their perceptions of school quality of life. The first of these scales is the School Perception scale developed by Ozdemir and Kalaycı (2013) and the second data collection tool is the School Quality of Life scale developed by Sari (2006), which consists 36 (thirty-six) items and three dimensions. According to the findings, it was seen that high school students who participated in the research perceived school as a "Place of Protection and Development". In addition, it was found that they perceived it as "Home" and "Place of Pressure" respectively; high school students' satisfaction with school quality was at a medium level and students perceived school experiences related to teacher- student communication and social activities at a higher level. According to the findings of the study, the article concludes with recommendations for students' perceptions of school and school life quality.

For Citation

Dogan, U. & Abdurrezzak, S. (2023). Examining secondary school students' perceptions on school and school quality of life. *MSKU Journal Education*, 10(2), 179-193. DOI: 10.21666/muefd.1113409

One of the first emotions that children recognize is happiness. Considering that school is the place where school-age children spend most of their time, the importance of school happiness increases even more. School children's happiness is the balance of expectations, environmental factors and meeting psychological needs (Engels, et al., 2004). In the literature, the main factors related to school children's subjective well-being are conditions such as school climate, peer relationship, teacher-student relationship, decision-making, reward, punishment, self-esteem, ability to use creativity, applied curriculum, school environment, health status and safety (Huebner & Gilman, 2006; Konu, et al., 2002; Tian, 2008; Yucel & Vogt-Yuan, 2016). Students' feeling good during the time they spend at school is expressed as a positive emotion at school, while experiencing anxiety, sadness and boredom at school is expressed as a negative emotion at school (Huebner & Gilman, 2006). In this respect, students' perceptions of their schools are also important. School operates as an important social environment where children share their beliefs, norms, values and fears for a significant period of their lives; going to school is a powerful experience and a considerable amount of time is spent at school (Demir, 2007). However, the school has been so removed from life that it has become a place where experience can hardly be found in the world when it should be the opposite (Dewey, 2008). Despite all this, schools are places where not only the cognitive achievements of students but also their affective, social and psychological development are important. In this context, phenomena such as school culture, school climate, social relations and school quality of life are important concepts for school happiness, and school quality of life has attracted the attention of researchers in the literature (Donmez, 2008; Linakyla & Brunell, 1986; Sari, et al., 2007; Sinclair & Fraser, 2002; Toker Gokce & Bulbul, 2014; Tunc & Besalti, 2014).

¹ Sakarya Provincial Directorate of National Education – doganumit18@hotmail.com- ORCID No:0000-0002-8144-9744

² Edirne Provincial Directorate of National Education – srezak@hotmail.com- ORCID No:0000-0001-9892-7506

School quality of life can be taken as children's involvement in school life, their integration into school life and their general well-being, which is rooted in the more general concept of quality of life. School satisfaction or dissatisfaction is a cognitive appraisal of the quality of school life, which emphasizes the importance of students' perspectives in determining the strengths and weaknesses of an educational system or school (Karatzias, et al., 2001; Mok & Flynn, 2002). School quality of life is considered important in terms of students' active participation in educational activities, realizing their individual talents, and revealing and developing their special talents (Boehm & Lyubomirsky, 2008). Based on this importance, there are studies conducted with students to answer the question of how the school should be in the literature (Ates, 2016; Aslan & Dogan, 2015; Demirela & Afatb, 2018; Epcacan, et al., 2020; Kaya, et al., 2014; Ogurlu, et al., 2015), and in this sense, it is important to reveal how students feel about school together with their perceptions of school quality of life. In this context, answers to the following questions were sought:

1. What is the level of school perceptions of students studying in secondary education institutions?
2. Do the school perceptions of secondary school students differ according to their gender, grade level and school type?
3. At what level are the perceptions of the quality of school life of students studying in secondary education institutions?
4. Do the perceptions of secondary school students about the quality of school life differ according to their gender, grade level and school type?
5. What is the relationship between secondary school students' perceptions of school and their perceptions of school quality of life?

Method

Research Model

The aim of this study is to examine the relationship between students' perceptions of school and their perceptions of school quality of life. The research is a relational research and relational research is a research model in which two or more than two variables change together and/or the degree of change is tried to be determined (Karasar, 2010). Ethics committee approval was obtained for the study, with the permission of the Sakarya Provincial Directorate of National Education, with the decision of Inonu University Educational Research Ethics Committee dated 24/02/2022 and numbered 2022/14.

Population and Sample

The population of the study consists of 46,566 secondary school students studying in public schools in Sakarya province in the 2021-2022 academic year (MoNE, 2022). The sample of the study consists of 207 students studying in 21 schools selected from the population by purposive sampling method. Of the students in the study group, 119 (57.3%) were female and 88 (43.6%) were male. According to the grade levels, 51 (25.2%) of the students were 9th grade, 45 (22.3%) were 10th grade, 60 (24.7%) were 11th grade and 51 (27.6%) were 12th grade. According to the type of school attended by the students, 73 (37.1%) were Anatolian High School students, 60 (27.2%) were Imam Hatip High School students, and 74 (37.6%) were Science High School students.

Data Collection Tools

In the data collection process, two scales were used to determine the relationship between students' perceptions of school and their perceptions of school quality of life. The first of these scales is the *School Perception* scale developed by Ozdemir (2012). The scale consists of 27 (twenty-seven) items and three

dimensions. The sub-dimensions of the scale are; a place of pressure, a place of protection and development, and a home. The scale is a 5-point Likert-type scale and the highest score that can be obtained from the scale is 135, while the lowest score is 27. In Ozdemir's (2012) study, Cronbach's alpha values were reported as .88 for the dimension of place of protection and development, .85 for the dimension of place of pressure and .72 for the dimension of nest. As a result of the reliability analysis conducted by the researcher, Cronbach's Alpha coefficient for the entire scale was found to be .35. The second data collection tool used in the study was the *School Quality of Life* scale developed by Sari (2006), which consists of 36 (thirty-six) items and three dimensions. The six-dimensional scale is a five-point Likert-type scale and the highest score that can be obtained from the scale is 180, while the lowest score is 36. As a result of the analyses, it was reported that the scale explained 51.67% of the total variance and the Cronbach's Alpha coefficient was .85 for feelings towards school, .78 for school management, .76 for teachers, .65 for students, .53 for social activities and .61 for status. As a result of the reliability analysis conducted by the researchers, Cronbach's Alpha coefficient for the whole scale was found to be .92.

Data Analysis

Since 10 of the 217 data collection tools collected from the research sample were considered to be incomplete and/or inaccurate, 207 data were included in the evaluation. After this stage, the kurtosis and skewness values of the expressions of the scales for the normality condition were examined and it was seen that these values were within the limits and it was decided that the normal distribution condition was met (Tabachnick & Fidel, 2003). In the study, t-test and one-way analysis of variance were conducted according to the number of groups of demographic characteristics of students' perceptions of school and perceptions of school quality of life. Pearson correlation analysis was used to determine the relationship between the variables.

Findings

Mean and Standard Deviation Scores of Students' Perceptions of School

The results of the question "What is the level of school perceptions of students studying in secondary education institutions?" are shown in Table 1.

Table 1.

Mean and Standard Deviation Scores of Students' Perceptions of School

	$\bar{X}$	Sd
Place of Pressurre	3.51	.673
Conservation Development Location	3.74	.954
Home	3.60	.692

When Table 1 is analyzed, it is seen that the high school students who participated in the study mostly saw the school as a "Protection and Development Place". In addition, it is understood from the research findings that they perceive it as "Home" and "Place of Pressure" respectively.

Analysis of Students' Perceptions of School According to Gender Variable

The results of the independent sample *t-test* conducted to answer the question "Do students' perceptions of school differ according to gender variable?" are presented in Table 2.

Table 2.

Comparison of Students' Perceptions of School in Terms of Gender Variables

	Gender	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Place of Pressurre	Girl	119	3.55	.673	1.36	.143
	Boy	88	3.62	.626		
Conservation Development Location	Girl	119	3.62	.954	.042	.967
	Boy	88	3.64	.689		
Home	Girl	119	3.71	.692	.294	.669
	Boy	88	3.58	.683		

In order to determine whether the students' perceptions of school differed according to gender, it was first tested whether the variances were homogeneous and the variances were found to be homogeneous (Levene_I Dimension =.015, p=.922; Levene_{II} Dimension =.183, p=.655; Levene_{III} Dimension =.290, p=.628; Levene Total = .022, p=.952). According to the findings in Table 2 as a result of the *t-test*, it is understood that students' perceptions of school do not show a statistically significant difference in terms of gender variable in all sub-dimensions (p> .05).

Analysis of Students' Perceptions of School According to Grade Level

One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was performed on the data collected to answer the question "Do students' perceptions of school differ according to grade level?" and the results are shown in Table 3.

Table 3.

Comparison of Students' Perceptions of School in Terms of Class Level Variable

	Grade	N	$\bar{X}$	SoV	SoS	sd	MS	F	p	Dif.
Place of Pressurre	(1) Grade 9	51	3.71	Inside G.	4.65	3	1.584	2.724	.039*	1-2
	(2) Grade 10	45	3.52	Between G.	224.34	203	.561			
	(3) Grade 11	60	3.67	Total	229.19	206				
	(4) Grade 12	51	3.67							
	Total	207	3.60							
Conservation Development Location	(1) Grade 9	51	3.65	Inside G.	9.70	3	2.935	3.726	.010*	2-4
	(2) Grade 10	45	3.52	Between G.	307.91	203	.667			
	(3) Grade 11	60	3.69	Total	315.61	206				
	(4) Grade 12	51	3.93							
	Total	207	3.66							
Home	(1) Grade 9	51	3.75	Inside G.	7.64	3	2.581	4.662	.003*	1-2 2-4
	(2) Grade 10	45	3.55	Between G.	217.67	203	.542			
	(3) Grade 11	60	3.69	Total	224.51	206				
	(4) Grade 12	51	3.93							
	Total	207	3.69							

*p< .05

When the findings in Table 3 are analyzed, it is seen that students' perceptions of school differed statistically significantly in all sub-dimensions according to their grade levels. In order to determine between which groups this difference was between, it was tested whether the variances were homogeneous and the variances were found to be homogeneous (Levene_I . Dimension =.031, p=.900; Levene_{II} . Dimension =.255, p=.601; Levene_{III} . Dimension =.298, p=.602; Levene Total = .041, p=.771). Tukey HSD test was conducted to find the source of the difference between the groups.

Accordingly, the difference in the sub-dimension of place of pressure was found to be between 9th grade students and 10th grade students in favor of 9th grade students; the difference in the sub-dimension of place of protection and development was found to be between 12th grade students and 10th grade students in favor of 12th grade students; and the difference in the sub-dimension of place of protection and development was found to be between 12th grade students and 10th grade students in favor of 12th grade students. grade in favor of 12th grade students; the difference in the nest dimension was found to be significant between 9th grade students and 10th grade students in favor of 9th grade students and between 12th grade students and 10th grade students in favor of 12th grade students ($p < .05$).

Analysis of Students' Perceptions of School According to The Type of School They Attend

In order to find an answer to the sub-problem stated as "Do students' perceptions of school differ according to the type of school they attend?", One-Way Analysis of Variance (ANOVA) was performed on the data obtained and the results are shown in Table 4.

Table 4.

Comparison of Students' Perceptions of School in Terms of the Type of School They Attend

	School Type	N	$\bar{X}$	SoV	SoS	sd	MS	F	p	Dif.
Place of Pressurre	(1) Anatolian High School	73	3.73	Inside G.	10.362	2	5.231	9.545	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	3.70	Between G.	219.632	204	.545			
	(3) Science High School	74	3.39	Total	229.194	206				
	Total	207	3.60							
Conservation Development Location	(1) Anatolian High School	73	3.73	Inside G.	41.736	2	20.918	30.627	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	3.95	Between G.	273.781	204	.682			
	(3) Science High School	74	4.04	Total	315.617	206				
	Total	207	3.66							
Home	(1) Anatolian High School	73	3.41	Inside G.	29.677	2	14.788	30.658	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	4.05	Between G.	194.636	204	.385			
	(3) Science High School	74	3.34	Total	224.513	206				
	Total	207	3.69							

* $p < .05$

When the findings in Table 4 are examined, it is understood that students' perceptions of school show a statistically significant difference in all sub-dimensions according to the type of school they attend. In order to determine between which groups this difference was between, it was tested whether the variances were homogeneous and the variances were homogeneous (Levene_I Dimension = .021, $p = .635$; Levene_{II} Dimension = .345, $p = .619$; Levene_{III} Dimension = .252, $p = .754$; Levene_{Total} = .050, $p = .663$). Tukey HSD test was conducted to find the source of the difference between the groups. As a result of the TukeyHSD test, it was seen that there was a statistically significant difference between Anatolian High School students and Science High School students in favor of Anatolian High School students and between Imam Hatip High School students and Science High School students in favor of Imam Hatip High School students in all sub-dimensions ($p < .05$).

Mean and Standard Deviation Scores of Students' Quality of Life Perceptions

The results of the question "At what level are the perceptions of students studying in secondary education institutions on school quality of life?" are shown in Table 5.

Table 5.

Mean and Standard Deviation Scores of Students' Quality of Life Perceptions

	$\bar{X}$	Sd
Quality of Life	2.89	.573
Student-Student Communication	2.60	.692
Teacher-Student Communication	2.81	.583
School Management	2.60	.486
Status	2.43	.528
Social Activities	2.77	.573
Emotions Towards School	2.41	.445

When Table 5 is analyzed, it is seen that the high school students participating in the study have a medium level of satisfaction with school quality. In addition, it was observed that students perceived school experiences related to teacher-student communication and social activities at a higher level.

Analysis of Students' Perceptions of Quality of Life According to Gender Variable

The results of the *t-test* conducted to find an answer to the question "Do students' perception of quality of life differ according to gender variables?" are given in Table 6.

Table 6.

Comparison of Students' Perceptions of Quality of Life in Terms of Gender Variables

	Gender	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Quality of Life	Girl	119	2.98	.775	1.327	.154
	Boy	88	2.76	.678		
Student-Student Communication	Girl	119	3.00	1.013	1.321	.156
	Boy	88	2.76	.955		
Teacher-Student Communication	Girl	119	2.98	.963	1.347	.149
	Boy	88	2.76	.736		
School Management	Girl	119	3.15	.985	1.601	.134
	Boy	88	3.00	.791		
Status	Girl	119	3.14	.354	2.532	.012*
	Boy	88	2.93	.666		
Social Activities	Girl	119	2.74	.976	1.200	.231
	Boy	88	2.62	.758		
Emotions Towards School	Girl	119	2.39	.936	1.658	.098
	Boy	88	2.65	.944		

* $p < .05$

In order to determine whether the perception levels of the students regarding the quality of school life differ according to the gender variable, it was first tested whether the variances were homogeneous and the variances were found to be homogeneous (Levene_I Dimension = .041, $p = .700$; Levene_{II} Dimension = .239, $p = .681$; Levene_{III} Dimension = .249, $p = .678$; Levene_{IV} Dimension = .269, $p = .581$; Levene_V Dimension = .189, $p = .678$; Levene_{VI} Dimension = .249, $p = .669$; Levene_{Total} = .032, $p = .791$). When the findings in Table 6 are examined as a result of the *t-test*, it is seen that the perceptions of the students about the quality of school life do not show a statistically significant difference according to their gender in general ($p > .05$), but there is a significant difference in favor of female students in the status sub-dimension ($p < .05$).

Analysis of Students' Perceptions of Quality of Life According to Grade Level

The results of the One-Way Analysis of Variance (ANOVA) conducted to find an answer to the question expressed as "Does the students' perception of quality of life differ according to the grade level variables?" are shown in Table 7.

Table 7.

Comparison of Students' Quality of Life Perceptions in Terms of Occupational Class Level Variable

	Grade	N	$\bar{X}$	SoV	SoS	sd	MS	F	p	Dif.
Quality of Life	(1) Grade 9	51	2.78	Inside G.	9.63	3	2.615	3.975	.008*	2-4
	(2) Grade 10	45	2.61	Between G.	273.219	203	.683			
	(3) Grade 11	60	2.97	Total	281.365	206				
	(4) Grade 12	51	3.11							
	Total	207	2.93							
Student-Student Communication	(1) Grade 9	51	2.73	Inside G.	11.045	3	3.682	3.735	.010*	2-4
	(2) Grade 10	45	2.63	Between G.	383.960	203	.960			
	(3) Grade 11	60	2.98	Total	395.005	206				
	(4) Grade 12	51	3.17							
	Total	207	2.94							
Teacher-Student Communication	(1) Grade 9	51	2.91	Inside G.	7.266	3	2.322	2.958	.032*	2-4
	(2) Grade 10	45	2.61	Between G.	327.534	203	.719			
	(3) Grade 11	60	2.98	Total	334.700	206				
	(4) Grade 12	51	3.08							
	Total	207	2.93							
School Management	(1) Grade 9	51	3.00	Inside G.	17.630	3	5.543	7.328	.000*	1-4 2-4
	(2) Grade 10	45	2.71	Between G.	344.977	203	.762			
	(3) Grade 11	60	3.08	Total	361.608	206				
	(4) Grade 12	51	3.37							
	Total	207	3.08							
Status	(1) Grade 9	51	3.02	Inside G.	9.354	3	2.685	3.911	.009*	2-4
	(2) Grade 10	45	2.75	Between G.	284.748	203	.612			
	(3) Grade 11	60	3.03	Total	293.202	206				
	(4) Grade 12	51	3.25							
	Total	207	3.05							
Social Activities	(1) Grade 9	51	2.65	Inside G.	4.645	3	1.582	1.749	.138	-
	(2) Grade 10	45	2.62	Between G.	342.153	203	.755			
	(3) Grade 11	60	2.91	Total	347.798	206				
	(4) Grade 12	51	2.75							
	Total	207	2.69							
Emotions Towards School	(1) Grade 9	51	2.61	Inside G.	3.266	3	1.089	1.229	.298	-
	(2) Grade 10	45	2.30	Between G.	354.240	203	.786			
	(3) Grade 11	60	2.63	Total	357.606	206				
	(4) Grade 12	51	2.58							
	Total	207	2.56							

*p < .05

When the findings in Table 7 are examined, it is understood that the quality of life perceptions of the students according to the grade levels show a statistically significant difference in the overall scale and in the student-student communication, teacher-student communication, school management and status sub-dimensions [$F_{(3;203)}; 3.975; p < .05$]. In order to determine between which groups this difference was between, it was tested whether the variances were homogeneous or not and it was found to be homogeneous (Levene_I Dimension = .060, p = .651; Levene_{II} Dimension = .361, p = .680; Levene_{III} Dimension = .359, p = .789; Levene_{IV} Dimension = .591, p = .762; Levene_V Dimension = .260, p = .765; Levene_{VI} Dimension = .349, p = .659; Levene_{Total} = .344, p = .785). Tukey HSD test was performed to find the source of the difference between the groups. According to the results, there is a significant difference

between 10th grade students and 12th grade students in the whole scale, student-student communication, teacher-student communication and status sub-dimension in favor of 12th grade students ($p < .05$). In the school management sub-dimension, there is a statistically significant difference ($p < .05$) between the students attending the 12th grade and the students attending the 9th grade and the students attending the 10th grade in favor of the students attending the 12th grade.

Analysis of Students' Perceptions of Quality of Life According to The Type of School They Attend

The results of the One-Way Analysis of Variance (ANOVA) conducted to find an answer to the question "Do students' perception of Quality of Life differ according to the type of school they attend?" are shown in Table 8.

Table 8.

Comparison of Students' Perceptions of Quality of Life in Terms of the Type of School They Attend

	School Type	N	$\bar{X}$	SoV	SoS	sd	MS	F	p	Dif.
Quality of Life	(1) Anatolian High School	73	3.17	Inside G.	20.668	2	10.334	15.796	.93	-
	(2) Imam Hatip High School	60	2.98	Between G.	260.697	204	.660			
	(3) Science High School	74	2.65	Total	281.365	206				
	Total	207	2.93							
Student-Student Communication	(1) Anatolian High School	73	3.23	Inside G.	29.798	2	14.949	17.319	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	3.01	Between G.	365.107	204	.910			
	(3) Science High School	74	2.60	Total	395.005	206				
	Total	207	2.94							
Teacher-Student Communication	(1) Anatolian High School	73	3.16	Inside G.	20.597	2	10.298	13.144	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	3.03	Between G.	314.203	204	.684			
	(3) Science High School	74	2.65	Total	334.700	206				
	Total	207	2.94							
School Management	(1) Anatolian High School	73	3.38	Inside G.	31.610	2	15.755	19.272	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	3.15	Between G.	329.798	204	.723			
	(3) Science High School	74	2.63	Total	361.608	206				
	Total	207	3.08							
Status	(1) Anatolian High School	73	3.29	Inside G.	17.083	2	9.542	12.305	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	3.08	Between G.	277.119	204	.689			
	(3) Science High School	74	2.71	Total	293.202	206				
	Total	207	3.05							
Social Activities	(1) Anatolian High School	73	3.00	Inside G.	14.347	2	7.224	9.613	.000*	1-3 2-3
	(2) Imam Hatip High School	60	2.73	Between G.	332.351	204	.729			
	(3) Science High School	74	2.56	Total	347.798	206				
	Total	207	2.69							
Emotions Towards School	(1) Anatolian High School	73	2.63	Inside G.	4.296	2	2.64	2.339	.79	-
	(2) Imam Hatip High School	60	2.66	Between G.	353.209	204	.781			
	(3) Science High School	74	2.33	Total	357.606	206				
	Total	207	2.57							

* $p < .05$

When Table 8 is examined, it is seen that there is a significant difference between the school type variable and students' perceptions of quality of life in the overall scale and in the other sub-dimensions except for the feelings towards school sub-dimension [$F_{(2; 204)} ; 15.796; p < .05$]. In order to determine between which groups this difference was between, it was tested whether the variances were homogeneous or not and it was found to be homogeneous (Levene_I Dimension = .131, $p = .771$; Levene_{II} Dimension = .362, $p = .770$; Levene_{III} Dimension = .262, $p = .669$; Levene_{IV} Dimension = .362, $p = .688$; Levene_V Dimension = .385, $p = .678$; Levene_{VI} Dimension = .193, $p = .631$; Levene_{Total} = .232, $p = .688$). Tukey HSD test was conducted to find the source of the difference between the groups. Accordingly, there is a statistically significant difference between the students studying at Science High School and the students studying at Anatolian High School and Imam Hatip High School in the whole scale and in the other dimensions except the sub-dimension of feelings towards school ($p < .05$).

The Relationship Between Students' Perceptions of School and Their Perceptions of Quality of Life

The results of the correlation analysis conducted to answer the question "Is there a relationship between students' perceptions of school and their perceptions of quality of life?" are shown in Table 9.

Table 9.

Relationship Between Students' Perceptions of School and the Sub-Dimensions of Quality of Life Scales

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Place of Pressure	1	.62*	.53*	.62*	.66*	.56*	.60*	.55*	.64*
2. Conservation Development Location		1	.60*	.58*	.56*	.60*	.63*	.38*	.52*
3. Home			1	.65*	.66*	.62*	.68*	.65*	.64*
4. Student-Student Communication				1	.56*	.60*	.65*	.68*	.59*
5. Teacher-Student Communication					1	.61*	.55*	.58*	.69*
7. School Management						1	.65*	.39*	.62*
7. Status							1	.60*	.58*
9. Social Activities								1	.61*
9. Emotions Towards School									1

* $p < .05$

When Table 9 is examined, significant positive relationships were found at different levels in all sub-dimensions. In this context, it can be said that there are significant positive relationships at high level between the sub-dimensions of school perceptions such as place of pressure, place of protection, place of development and home; there is a significant positive relationship between the home sub-dimension and all sub-dimensions of the quality of life scale; and there are significant positive relationships at medium level between the other dimensions of the school perception scale and the other dimensions of the quality of life scale.

Discussion, Conclusion, and Recommendations

In this study, the relationship between metaphorical perceptions of school and perceptions of school quality of life of students studying in secondary education institutions was examined. For this purpose, firstly, the level of students' metaphorical perceptions of school and their perceptions of school quality of life were determined. It was examined whether their perceptions of school and school quality of life differed in terms of gender, grade level and school type. In this section, the findings of the research are discussed and some suggestions are presented. According to the first result of the study, it was observed that high school students perceived school as a "Place of Protection and Development". In addition to this, it is understood from the research findings that they perceive school as "Home" and "Place of Pressure" respectively. It can be said that students perceive school as a place of protection and development and a home for themselves. The findings show that high school students perceive school as a more positive place such as a protective, developing and home. In the literature, school is defined as a reassuring and informative place like home and tree (Gencer, 2021). On the contrary, it is known that some studies in the literature associate school with negative concepts such as authoritarian and a place

of pressure (Mahlios & Maxson, 1998; Ozdemir, 2012; Ozdemir & Akkaya, 2013; Yuner & Ozdemir, 2017). In this study, it is seen that high school students perceive school as a place that protects the individual and supports his/her development. It can be said that these differences stem from the participants in the study.

The second result of the study is related to whether high school students' metaphorical school perceptions differ according to some demographic characteristics. When the results related to students' perception of school were analyzed, it was seen that students' metaphorical school perceptions did not show statistically significant differences in all sub-dimensions in terms of gender variable. These results show that the metaphorical school perceptions of male and female students are similar. This result is consistent with some studies in the literature (Shah & Shah, 2018). In some similar studies, it is seen that there are different results. For example, Ozdemir (2012) states that female students perceive school as a place/space that develops and protects them more than male students, while males perceive school as a place that puts pressure on them. Similarly, Zierman and Benson (1981) found that female students perceived school as a less negative place than male students, while Kus and Karatekin (2009) and Manta et al. (2017) stated that female students violated the rules less than male students. These results show that female students perceive school as a more positive place and are more compliant as a result. As a result of the research, it was observed that students' metaphorical perceptions of school differed statistically significantly in all sub-dimensions according to the grade levels of the students, and that students attending the 9th grade perceived school as a place of pressure, while students attending the 12th grade perceived school as a place of protection, development and home. According to these results, it can be said that students who have just started high school perceive school more negatively as a place of pressure, whereas students approaching graduation perceive it more positively as a place of protection, development and home. Similarly, Ozdemir (2012) states that positive views of school change with the transition from lower to upper grades. These results coincide with the results of the study. In addition, Berndt (1986) emphasized that as students' grade levels increase, indifference towards school and disengagement from school occur more. According to the results of the research, it is understood that students' metaphorical school perceptions show statistically significant differences in all sub-dimensions according to the type of school they attend. Anatolian High School students perceived school as a place of pressure, Science High School students as a place of protection and development, and Imam Hatip High School students as a home. According to these results, it can be said that Anatolian High School students perceive school more negatively than students in the other two high school types. Similarly, Ozdemir (2012) states that general high school students perceive school as a more positive place than Anatolian High School students. It may be recommended to further investigate the perceptions of Anatolian High School students about school. Because more research is needed to confirm these results. It is also recommended that qualitative studies be conducted to better understand the underlying reasons for the negative perceptions of students studying in these high schools.

The third result of the study is related to the level of perception of students in secondary education institutions about the quality of school life. In the findings of a study examining the general satisfaction level of students towards school, it is stated that students' views on school satisfaction are divided into three groups as very low, medium and very high level (Huebner & Gilman, 2006). Similarly, in this study, it was observed that high school students perceived the quality of school life at a medium level. According to these results, it can be said that high school students who participated in the study generally have a positive level of school satisfaction. It can be stated that the results of this research are in line with the findings of the studies in the literature where students' satisfaction with school life is generally seen at positive/high level (Argon & Ismetoglu, 2016; Argon & Kosterelioglu, 2009; Elitok Kesici & Turkoglu, 2012; Linnakylä & Brunell, 1996) and at medium level (Aykit & Baba Ozturk, 2017; Gedik & Comert, 2018; Sari, Otunc, & Erceylan, 2007; Selvitopu, 2018). In some studies, it was found that the general satisfaction level was low (Erden & Erdem, 2013). Linnakylä and Brunell (1996) found that students' general school satisfaction was stronger than their negative attitudes towards school. The researchers stated that overall well-being is higher than overall dissatisfaction in Finnish schools and that most Finnish students experience school as a place that offers many opportunities for learning and achievement as well as for social development. In particular, they stated that students know the importance of school for the development of their social identity and that they learn to socialize in these spaces. Similarly, in this study, it was observed that the students in the sample saw school more as a

place for developing protection and that their satisfaction with school was generally positive. At the same time, it can be said that students consider teacher-student communication and social activities at school more important. In this context, it can be stated that high school students are generally satisfied with communication with teachers and social activities. In the literature, it is emphasized that teacher-student interaction is one of the important variables in the quality of school life (Mok & Flynn, 1997), in addition, classroom atmosphere makes the greatest contribution to students' quality of school life and students' classroom experience is the most important factor explaining their quality of school life (Mok & Flynn, 2002). In addition, Doganay and Sari (2006) found that students were more satisfied with identity and social opportunities than classroom environment and opportunities to participate in decisions. Durmaz (2008) stated that the highest perceived dimension of students' quality of school life was their feelings towards the school, while the lowest perceived dimension was student-student communication. Karatzias-Papadioti-Athanasidou, Power, and Swanson (2001b) found that Scottish students had a higher average school satisfaction than Greek students. The researchers found that Greek students had the highest school satisfaction in the areas of relationships (relationships with teachers, other students and friends at school), learning (motivation, progress in learning, critical thinking, interaction with others) and support (from teachers, friends, other students at school), the lowest in subjective environmental factors (decoration, technical equipment, distance from home, safety), teaching style (continuity, depth, integration, timing) personal needs (activities, interests, learning needs) and curriculum (structure, number of lessons, timetable, class activities); For Scottish students, higher satisfaction in career (job readiness, new skills, self-awareness), relationships, support and learning, and lower satisfaction in objective and subjective environment. Similar to these similar findings in the literature, in this study, it is seen that student-teacher communication and social activities in the school environment are the most important determinants of high school students' school life satisfaction.

The fourth result of the study is related to whether high school students' perceptions of school life differ according to some demographic characteristics. Accordingly, it was seen that the perceptions of male and female students studying in secondary education institutions regarding school life were generally similar, and only in the status sub-dimension, female students were more positive than male students. It can be said that status at school is an important factor determining the quality of school life for female students. At the same time, Marks (1998) emphasized that female students are generally more satisfied with their school and their achievements in school, they think more positively about teachers, and those whose parents are more educated are more satisfied than male students. Mok and Flynn (2002) stated that female students have a better quality of school life, higher developmental expectations from their schools and more positive attitudes towards the classroom environment. These results suggest that girls, on average, have positive experiences with all aspects of school life. But why do girls perceive status as an important determinant of quality of school life? Further research is recommended to answer this question. Some similar studies in the literature show that there is no difference in terms of gender (Daly & Defty, 2001; Donmez, 2018; Gedik & Comert, 2018; Sari, et al., 2007; Selvitopu, 2018). In this respect, the results are consistent with the literature. Apart from these, there are studies in the literature in which girls' and boys' perceptions of school quality of life are different and girls' school satisfaction is found to be higher than boys (Bourke & Smith, 1989; Doganay & Sari, 2006; Durmaz, 2008; Erden & Erdem, 2013; Eris & Anil, 2012; Hunt-Sartori, 2007; Inal, 2009; Karatzias, et al., 2002; Kong, 2008; Malin & Linnakylä, 2001; Marks, 1998; Mok & Flynn, 2002; Selvitopu, 2018). It can be said that the differences between these results are due to the research samples.

In the study, it was examined whether students' perceptions of school life differed according to the grade level they attended. In the findings, it was seen that the satisfaction perceptions of students studying in secondary education institutions differed with the grade level they attended. It can be said that 12th grade students' perceptions of the quality of school life are more positive. This is because the higher the grade level of the students in secondary education, the higher their perceptions of satisfaction with school; peer communication, teacher relations, status and relations with school administration are important components of school life. It can be said that the fact that senior high school students have more school experiences is determinative in the prominence of these factors that determine their perceptions of school life quality. This finding coincides with the findings of the study conducted by Sari et al. (2007) in the literature. In addition, in some studies in the literature, it was found that students

studying in lower grades were more satisfied with their schools (Bilgic & Sari, 2010; Bourke & Frampton, 1992; Durmaz, 2008; Elitok Kesici, 2010; Erden & Erdem, 2013; Gedik & Comert, 2018; Selvitopu, 2018) or there was no difference (Donmez, 2018; Karalar, Oksuz, & Baba Ozturk, 2017).

In the study, it was examined whether students' perceptions of school life differed according to school type. In the findings, it was seen that there was a significant difference between the type of school attended by students studying in secondary education institutions and their perceptions of school life quality in peer communication, teacher communication, relations with school administration, status and social activities. It is understood that the important determinants of Anatolian and Imam Hatip High School students' perceptions of school quality of life are peer communication, teacher communication, relations with school administration, status and social activities. It can be said that these factors are more determinant in their school life than Science High School students. As a result, it can be said that students studying at Anatolian High School and Imam Hatip High School perceive the quality of school life more positively than students studying at Science High School. The results of the research are similar to the literature. Because similarly, Gedik and Comert (2018) stated that the perceptions of General High School students regarding the level of school quality of life differ significantly in the dimensions of feelings towards school, school management and student-student communication according to school type, and Durmaz (2008) stated that there is a difference in favor of Anatolian High School students in the dimensions of student-student communication and feelings towards school according to school type. Marks (1998) stated that only a small part of the differences in students' attitudes towards school life is due to school differences.

Finally, the relationship between secondary school students' metaphorical perceptions of school and their perceptions of school quality of life was examined. As a result, it was observed that there was a significant positive relationship between students' perception of school as a home and peer communication, teacher communication, school management, status, social activities and positive feelings towards school. In addition, it was determined that there were moderate and positively significant relationships between students' metaphorical perception of school as a place of pressure and protection development sub-dimensions and their perceptions of student-student communication, teacher-student communication, school management, status, social activities and their feelings towards school. In this study, it was seen that the school was perceived as a place for developing protection. In addition, a high level positive relationship was found between the home sub-dimension of school and all sub-dimensions of school life quality. According to these results, it can be said that students' communication with peers and teachers, school administration's approach to students, the presence of social activities at school, status perceptions and positive feelings towards school are important determinants of students' perception of school as a "home". Mok and Flynn (2002) stated that students with higher expectations from their schools in terms of academic, professional and personal development have more positive attitudes towards the classroom environment than students with lower development expectations. Thus, they emphasized that students with more positive attitudes towards the classroom environment have a higher quality of school life than students with less positive attitudes towards the classroom environment. In this study, it can be stated that students who perceive school as a home environment are generally satisfied with the processes in the school environment and perceive their school experiences as higher quality. As a result, it can be suggested that peer communication at school should be supported, teachers' and school administration's communication with students should be constructive, duties and responsibilities should be determined to increase the status of students within the school, and more social activities should be included in and outside the school to increase students' commitment to school. At the same time, it is understood in the research that students are satisfied with peer communication at a low level. For this reason, it may be recommended to conduct more research on students' communication experiences with their peers, school management practices and improving their status within the school. In addition, which school experiences are students more satisfied with or for which reasons are they dissatisfied with their school experiences? Again, how can students' quality of school life be improved? These are some of the questions that require further research and analysis. In this respect, more research is needed to find answers to these questions. In particular, qualitative research is recommended to reveal the reasons for these experiences. Qualitative research can be designed in the context of these questions. Further research can be conducted with different samples to confirm the findings of this study.

References

- Argon, T., & Ismetoglu, M. (2016). The relationship between high school students' perception of quality of school life and school engagement levels. *Journal of Research in Education and Teaching*, 5(1), 238-249.
- Argon, T., & Kosterelioglu, M. A. (2009). The university students' perception of faculty culture and the quality of life. *Electronic Journal of Social Sciences*, 8(30), 43-61.
- Ates, O. T. (2016). Teacher and school metaphors of students. *International Journal of Contemporary Educational Studies*, 2(1), 78-93.
- Aslan, H., & Dogan, U. (2016). The metaphorical perception of gifted students in terms their school and the art and science centers in which they participate: A comparative study. *Abant İzzet Baysal University Journal of Faculty of Education*, 16(2), 335-350.
- Aykit, S., & Baba Ozturk, M. (2017). The quality of life in high schools in accordance with the perception of students. *Journal of International Social Research*, 10(51), 641-649.
- Berndt, T. J. (1986). Sharing between friends: Contexts and consequences. *Process And Outcome in Peer Relationships*, 1, 105-127.
- Bilgic, S., & Sari, M. (2010). Perceived quality of school life and empathic classroom atmosphere among elementary school students. *Educational Sciences and Practice*, 9(17), 1-19.
- Boehm, J., & Lyubomirsky, S. (2008). Does happiness promote career success? *Journal of Career Assessment*, 16(1), 101-117.
- Bourke, S., & Frampton, J. (1992). Assessing the quality of school life: Some technical considerations. *In Annual Conference of the Australian Association for Research in Education, Melbourne, Victoria, Australia*.
- Bourke, S., & Smith, M. (1989). *Quality of school life and intentions for further education: the case of a rural high school*. Paper Presented at the Annual Conference Of The Australian Association For Research In Education, Australia.
- Daly, P., & Defty, N. (2001). A longitudinal study of secondary school students' attitudes to school life: Gender and school gender influences. *In Third International, Inter-Disciplinary Evidence-Based Policies and Indicator Systems Conference*.
- Davis, G., & Rimm, S. (2004). *Education of the gifted and talented* (5th Ed.), Boston: Pearson Education.
- Demir, C. E. (2007). Metaphors as a reflection of middle school students' perception of school: A cross cultural analysis. *Educational Research and Evaluation*, 13(2), 89-107.
- Demirela, Z., & Afatb, N. (2018). The evaluation of school burnout in secondary school students with special abilities. *ERPA 2018*, 317.
- Dewey, J. (2008). *School and society* (Trans. H. A. Basman). Ankara: Pegem Akademi.
- Doganay, A., & Sari, M. (2006). Evaluation of students' perceptions about quality of life in their campus in terms of democratic life culture (Cukurova University case). *The Journal of Turkish Educational Sciences*, 4(2), 107-128.
- Donmez, S. (2018). The examining school climate, school engagement and quality of school life perception in middle school students. *Journal of Educational Sciences*, 9(2), 1-17.
- Elitok Kesici, A. (2010). *The characteristics of the hidden curriculum used by secondary education teachers in the in- class communication*. Unpublished Doctoral Thesis. Adnan Menderes University, Institute of Social Sciences, Aydin.
- Elitok Kesici, A., & Turkoglu, A. (2012). Level of school life quality in secondary education institutions and implicit behaviours exhibited by teachers of secondary education in intraclass communication. *Pamukkale University Faculty of Education Journal*, 3, 149-162.
- Engels, N., Aelterman, A., Petegem, K. V., & Schepens, A. (2004). Factors which influence the well-being of pupils in Flemish secondary schools. *Educational Studies*, 30(2), 127-143.
- Epcacan, U., Pesen, A., & Uzum, B. (2020). The school and science and art center from the perceptions of gifted students. *Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal of Special Education*, 21(2), 289-297.
- Erden, A., & Erdem, M. (2013). School life quality at primary schools: Case of Van province. *Hacettepe Universitesi Faculty of Education Journal*, 28(28-3), 1-15.

- Eris, H. M., & Anil, D. (2012). *An investigation of the quality of life levels of university students according to some variables*. Hacettepe University Institute of Social Sciences Department of Educational Sciences Measurement and Evaluation Program in Education, Unpublished Master's Thesis, Ankara.
- Gedik, A., & Comert, M. (2018). School life quality in secondary school students. *Ataturk University Social Sciences Institute Journal*, 22(2), 989-1006.
- Gencer, M. (2021). Metaphoric perceptions of students towards the concepts of school and school principal. *Kalem International Journal Of Educational And Human Sciences*, 11(2), 729-754.
- Huebner, E. S., & Gilman, R. (2006). Students wholike and dislike school. *Applied Research in Quality of Life*, 1(2), 139-160.
- Hunt-Sartori, M. A. (2007). *The relationships among student membership in groupsquality of school life, sense of belongingness and selectedperformancefactors*. Unpublished doctoral dissertation, Sam Houston State University, Huntsville Texas.
- Inal, U. (2009). Examining the perceptions of the quality of school life of teachers and students in primary boarding schools within the borders of Adana province. *Unpublished Master's Thesis. Cukurova University Institute of Social Sciences*, Adana.
- Karatzias, A., Papadioti-Athanasiou, V., Power, K. G., & Swanson, V. (2001a). Quality of school life, development and preliminary standardization of an instrument based on performance indicators in Scottish secondary schools. *School Effectiveness and School Improvement*, 12(3), 265-284.
- Karatzias, A., Papadioti-Athanasiou, V., Power, K. G., & Swanson, V. (2001b). Quality of school life. A cross-culturalstudy of Greek and Scottish secondary school pupils. *European Journal of Education*, 36 (1), 91-105.
- Karatzias, A., Power, K.G., Flemming, J., Lennan, F., & Swanson, V. (2002). The role of demographics, personality variables and school stress on predicting school satisfaction/ dissatisfaction: Review of the literature and research findings. *Educational Psychology*, 22(1), 33-50.
- Kaya, F., Erdogan, R., & Caglayan, Y. (2014). A comparison of gifted and nongifted students' school life quality and peer relations. *Turkish Journal of Gifted Intelligence and Education*, 4(2), 107-125.
- Kong, C. K. (2008). Classroom learning experiences and students' perceptions of quality of school life. *Learning Environments Research*, 11(2), 111-129.
- Konu, A., Alanen, E., Lintonen, T., & Rimpelä, M. (2002). Factor structure of the schoolwell-being model. *Health Education Research*, 17(6), 732-742.
- Kus, Z., & Karatekin, K. (2009). The research of students' adaptation sufficiency on rules according to some variables in school environment. *Ahi Evran University Kirsehir Faculty of Education Journal*, 10(1), 183-197.
- Linnakyla, P. (1996). Quality of school life in the finnish comprehensive school: A com-parativeview. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 40(1), 69-85
- Linnakylä, P., & Brunell, V. (1986). *Quality of school life in the finnish and Swedish speaking schools in Finland*, in M. Binkley, K. Rust ve T. Williams (Eds.) *Reading Literacy in An International Perspective*, 203-217. U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement NCES 97-875.
- Linnakylä, P., & Brunell, V. (1996). Quality of school life in the Finnish and Swedish speaking schools in Finland. M. Binkley, K. Rust, T. Williams (Eds.) *Reading Literacy in An International Perspective (s.203 – 217)*. U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement NCES 97-875.
- Mahlis, M., & Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- Malin, A., & Linnakylä, P. (2001). Multilevel modelling in repeated measures of the quality of Finnish school life. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 45(2), 145-166.
- Manta, S. W., Silva, K. S., Rech, R. C., Costa, B. G. C., İha, T., Lopes, A. S., & Nahas, M. V. (2017). Changes in the perception of school climate amongBrazilianhigh school students between 2001 and 2011. *International Journal School Health*, 4(2), 10-120.
- Marks, G. N. (1998). Attitudes to school life: Their influences and their effects on achievement and leaving school. *Australia: Australian Council for Educational Research*, Research Report, 5.
- MEB. (2022). www.meb.gov.tr; Date of access: 10/01/2022.

- MoChingMok, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model. *Learning Environments Research*, 5(3), 275-300.
- Mok, M., & Flynn, M. (1997). Does school size affect quality of school life? *Issues in Educational Research*, 7(1), 69-86.
- Mok, M., & Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model. *Learning Environments Research*, 1(5), 275-300.
- Ogurlu, U., Opengin, E., & Hizli, E. (2015). Metaphorical perceptions of gifted students related to school and teacher. *Dumlupinar University Journal of Social Sciences*, 1(46), 67-83.
- Ozdemir, M. (2012). Examination of high school students' metaphorical school perceptions in terms of various variables. *Education and Science*, 37(163), 113-129.
- Ozdemir, S., & Akkaya, E. (2013). The analysis of secondary school students' and teachers' mental images of school and ideal school by using metaphor. *Educational Administration: Theory and Practice*, 2(2), 295-322.
- Sari, M. (2006). School quality of life: Definition, variables and measurement. *Cukurova University Faculty of Education Journal*, 3 (32), 139-151.
- Sari, M., & Cenkseven, F. (2008). Quality of school life and self-concept among elementary school students. *International Journal of Human Sciences*, 5(2), 1-16.
- Sari, M., Otunc, E., & Erceylan, H. (2007). Quality of Life in high schools: The case of Adana province. *Educational Administration: Theory and Practice*, 60(60), 297-320.
- Selvitopu, A. (2018). Examining the quality of school life perceptions of vocational school students. *Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education Journal*, 1(47), 225-246.
- Shah, V., & Shah, A. (2018). Relationship between student perception of school worthiness and demographic factors. *In Frontiers in Education*, 3, 45-60.
- Sinclair, B. B., & Fraser, B. J. (2002). Changing classroom environments in urban middle schools. *Learning Environments Research*, 1(5), 301-329.
- Tian, L. (2008). Developing scale for school well-being in adolescents. *Psychological Development and Education*, 24(3), 60-107.
- Toker Gokce, A., & Bulbul, T. (2014). Schools as a human body: A metaphor study related to perceptions about schools among vocational high school students. *Journal of Educational Sciences Research*, 4(1), 63-88.
- Tunc, E., & Besalti, M. (2014). Examining the quality of school life according to some variables. *Turkish Journal of Education*, 3(4), 28-39.
- Yucel, D., & Vogt-Yuan, A. S. (2016). Parents, siblings, or friends? Exploring life satisfaction among early adolescents. *Applied Research Quality Life*, 11(4), 1398-1423.
- Yuner, B., & Ozdemir, M. (2017). Examination of the relationship between metaphoric school perception and school dropout tendency according to students' opinions. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GUJGEF)*, 37(3), 1041-1060.
- Zieman, G. L., & Benson, G. P. (1981). School perceptions of truant adolescent girls. *Behavioral Disorders*, 6(4), 197-205.

* Ethics committee permission was obtained from İnönü University Social and Human Sciences Ethics Committee for this research at the session numbered 2022/14-4 held on 24/02/2022.

* The authors contributed equally to this article.

Ortaöğretim Kurumlarındaki Öğrencilerin Okul Algıları ile Okul Yaşam Kalitesi Algılarının İncelenmesi

Ümit Doğan¹, Seyfettin Abdurrezzak²

Özet

Bu araştırmanın amacı ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin okul algıları ile okul yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmada ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evreni 2021-2022 eğitim öğretim yılında Sakarya ili kamu okullarında eğitim gören 46.566 ortaöğretim öğrencisinden oluşmakta olup araştırmanın örnekleme ise evrenden amaçlı örnekleme yöntemi ile seçilmiş 21 okulda eğitim gören 207 öğrenciden oluşturmaktadır. Verilerin toplanma sürecinde öğrencilerin okul algıları ile okul yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için iki tane ölçek kullanılmıştır. Bu ölçeklerden birincisi Özdemir ve Kalaycı (2013) tarafından geliştirilen Okul Algısı ölçeğidir ikinci veri toplama aracı ise Sarı (2006) tarafından geliştirilmiş olan geliştirmiş olduğu 36 (otuz altı) maddeden ve üç boyuttan oluşan Okul Yaşam Kalitesi ölçeğidir. Araştırma bulgularına göre araştırmaya katılan lise öğrencilerinin okulu daha çok "Koruma Geliştirme Yeri" olarak algıladıkları görülmüştür. Bunun yanında sırasıyla "Yuva" ve "Baskı Yeri" olarak algıladıkları; araştırmaya katılan lise öğrencilerinin okul kalitesi memnuniyetlerinin orta düzey olduğu ve öğrencilerin öğretmen-öğrenci iletişimi ve sosyal etkinliklere ilişkin okul yaşantılarını daha yüksek düzeyde algıladıkları bulgulanmıştır. Araştırma bulgularına göre makale sonunda öğrencilerin okul algıları ve okul yaşam kalitelerine yönelik öneriler sunulmuştur.

Makale Hakkında

Gönd. Tarihi: 06.05.2022

Kabül Tarihi: 21.07.2023

Yayın Tarihi: 01.11.2023

Anahtar Kelimeler

Okul algısı

Okul yaşam kalitesi

Öğrenci algısı

Atf için:

Doğan, Ü. & Abdurrezzak, S. (2023). Examining secondary school students' perceptions on school and school quality of life. *MSKU Journal Education*, 10(2), 179-193. DOI: 10.21666/muefd.1113409

Çocukların tanıdığı ilk duygulardan birisi mutluluktur. Okul çağındaki çocukların en fazla zaman geçirdikleri mekânın okul olduğu göz önünde bulundurulduğunda okul mutluluğunun önemi bir kat daha artmaktadır. Okul çocuklarının mutluluğu; beklentiler, çevresel faktörler ve psikolojik ihtiyaçların karşılanmasının dengesidir (Engels, vd., 2004). Alanyazında okul çocuklarının öznel iyi oluşları ile ilgili temel faktörlerin; okul iklimi, akran ilişkisi, öğretmen-öğrenci ilişkisi, karar verme, ödül, ceza, benlik saygısı, yaratıcılığı kullanabilme, uygulanan öğretim programı, okul çevresi, sağlık durumu ve güvenlik gibi koşullar olduğu şeklindedir (Huebner ve Gilman, 2006; Konu, vd., 2002; Tian, 2008; Yucel ve Vogt-Yuan, 2016). Öğrencilerin okulda geçirdikleri zaman diliminde kendilerini iyi hissetmeleri, okulda olumlu duygu olarak ifade edilmekte iken okulda kaygı, üzüntü yaşamaları ve okulda sıkılmaları okulda olumsuz duygu olarak ifade edilmektedir (Huebner ve Gilman, 2006). Bu bakımdan öğrencilerin okullarına ilişkin algıları da önem arz etmektedir. Okul, çocukların yaşamlarının önemli bir zaman diliminde inançlarını, normlarını, değerlerini ve korkularını paylaştıkları önemli bir sosyal çevre olarak faaliyet göstermektedir; okula gitmek güçlü bir deneyimdir ve dikkate değer bir zaman bütünü okulda harcanır (Demir, 2007). Ancak okul hayattan o kadar uzak tutulmuştur ki, tam tersi olması gerekirken dünyada deneyimin güçlkle bulunabildiği bir yer haline gelmiştir (Dewey, 2008). Tüm bunlara rağmen okullar; öğrencilerin sadece bilişsel başarılarının değil aynı zamanda duyuşsal, sosyal ve psikolojik gelişimlerinin de önemsendiği yerlerdir. Bu kapsamda okul kültürü, okul iklimi, sosyal ilişkiler ve okul yaşam kalitesi gibi olgular okul mutluluğu için önemli kavramlardır ki alanyazında okul yaşam kalitesi araştırmacılar tarafından da ilgi görmüştür (Dönmez, 2008; Linakyla ve Brunell, 1986; Sarı, vd., 2007; Sinclair ve Fraser, 2002; Toker Gökçe ve Bülbül, 2014; Tunç ve Beşaltı, 2014).

¹ Sakarya Provincial Directorate of National Education – doganumit18@hotmail.com- ORCID No:0000-0002-8144-9744

² Edirne Provincial Directorate of National Education – srezzak@hotmail.com- ORCID No:0000-0001-9892-7506

Okul yaşam kalitesi; çocukların okul yaşamına karışmaları, okul yaşamı ile bütünleşmeleri ve genel iyi olma hali olarak alınabilir ki okul yaşam kalitesinin kökeni daha genel bir anlam taşıyan yaşam kalitesi kavramına dayanmaktadır. Okul tatmini veya tatminsizliği bilişsel manada okul yaşam kalitesine bir takdir biçme durumudur ve bu durum bir eğitim sisteminin veya okulun güçlü/zayıf yönlerini belirlemede öğrencilerin bakış açılarının önemine vurgu yapmaktadır (Karatzias, vd., 2001; Mok ve Flynn, 2002). Okul yaşam kalitesi öğrencilerin, etkin olarak eğitim öğretim faaliyetlerine katılması, bireysel yeteneklerinin farkına varması ve özel yeteneklerinin ortaya çıkarılarak geliştirilmesi açısından önemli görülmektedir (Boehm ve Lyubomirsky, 2008). Bu öneme istinaden alanyazında okul nasıl olmalıdır sorusuna cevap bulmaya yönelik öğrencilerle yapılmış araştırmalar mevcut olup (Ateş, 2016; Aslan ve Doğan, 2015; Demirela ve Afatb, 2018; Epeçan, vd., 2020; Kaya, vd., 2014; Ogurlu, vd., 2015) bu anlamda öğrencilerin okul hakkında ne hissettiklerini okul yaşam kalitesi algılarıyla birlikte ortaya koymak önemlidir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

- 1) Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul algıları ne düzeydedir?
- 2) Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul algıları onların cinsiyet, devam ettikleri sınıf düzeyi ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
- 3) Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları ne düzeydedir?
- 4) Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algıları onların cinsiyet, devam ettikleri sınıf düzeyi ve okul türüne göre farklılık göstermekte midir?
- 5) Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul algıları ve okul yaşam kalitesi algıları arasında nasıl bir ilişki vardır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın amacı öğrencilerin okul algıları ile okul yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma ilişkisel bir araştırma olup ilişkisel araştırma iki veya ikiden fazla değişkenin birlikte değişimi ve/veya değişimin derecesinin belirlenmeye çalışıldığı araştırma modelidir (Karasar, 2010). Araştırmaya için Sakarya İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden araştırma izni ile İnönü Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Etik Kurulu'nun 24/02/2022 tarih ve 2022/14 sayılı kararı ile etik kurul onayı alınmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evreni 2021-2022 eğitim öğretim yılında Sakarya ili kamu okullarında eğitim gören 46.566 ortaöğretim öğrencisinden oluşmaktadır (MEB, 2022). Araştırmanın örneklemini ise evrenden amaçlı örneklem yöntemi ile seçilmiş 21 okulda eğitim gören 207 öğrenciden oluşmaktadır. Çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin 119'u (% 57.3) kız, 88'si (% 43.6) erkektir. Sınıf düzeylerine göre öğrencilerin, 51'i (% 25.2) 9. sınıf, 45'i (% 22.3) 10. sınıf, 60'ı (% 24.7) 11. sınıf ve 51'inin (% 27.6) 12. Sınıf olduğu görülmektedir. Öğrencilerin devam ettikleri okul türüne göre öğrencilerin 73'ü (% 37.1) Anadolu Lisesi, 60'ı (% 27.2) İmam Hatip Lisesi, 74'ü (% 37.6) ise Fen Lisesi öğrencisidir.

Veri Toplama Araçları

Verilerin toplanma sürecinde öğrencilerin okul algıları ile okul yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişkiyi belirlemek için iki tane ölçek kullanılmıştır. Bu ölçeklerden birincisi Özdemir (2012) tarafından geliştirilen *Okul Algısı* ölçeğidir. Ölçek 27 (yirmi yedi) madde ve üç boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğin alt boyutları; baskı kurma yeri, koruma geliştirme yeri ve yuva şeklindedir. Ölçek 5'li likert tipi geliştirilmiş olup ölçekten alınabilecek en yüksek puan 135 iken, en düşük puan ise 27'dir. Özdemir'in (2012) gerçekleştirdiği çalışmasında Cronbach alfa değerleri koruma geliştirme yeri boyutu için .88, baskı yeri boyutu için .85 ve yuva boyutu için .72 olarak rapor edilmiştir. Araştırmacı tarafından gerçekleştirilen

güvenirlilik analizi neticesinde ölçeğin tamamı için Cronbach's Alfa katsayısı .35 olarak bulunmuştur. Çalışmada kullanılan ikinci veri toplama aracı ise Sarı (2006) tarafından geliştirilmiş olan geliştirmiş olduğu 36 (otuz altı) maddeden ve üç boyuttan oluşan *Okul Yaşam Kalitesi* ölçeğidir. Altı boyutlu ölçek beşli likert tipi geliştirilmiş ve ölçekten alınabilecek en yüksek puan 180 iken, en düşük puan ise 36'dır. Analizler sonucunda ölçeğin toplam varyansın %51.67'sini açıkladığı, Cronbach's Alfa katsayısının okula yönelik duygular için .85, okul yönetimi boyutu için .78, öğretmenler boyutu için .76, öğrenciler boyutu için .65, sosyal etkinlikler boyutu için .53, statü alt boyutu için ise .61 olarak bulgulandığı raporlanmıştır. Araştırmacılar tarafından gerçekleştirilen güvenirlik analizi neticesinde ölçeğin tamamı için Cronbach's Alfa katsayısı .92 olarak bulunmuştur.

Verilerin Analizi

Araştırmanın örnekleminde toplanan 217 veri toplama aracının 10'unun eksik ve/veya hatalı olduğu değerlendirildiğinden 207 veri değerlendirmeye alınmıştır. Bu aşamadan sonra normallik koşulu için ölçeklere ait ifadelerin basıklık ve çarpıklık değerleri incelenip ve bu değerlerin sınırlar içinde olduğu görülerek normal dağılım koşulunun sağlandığına karar verilmiştir (Tabachnick ve Fidel, 2003). Araştırmada öğrencilerin okul algıları ile okul yaşam kalitesi algılarının demografik özelliklerinin grup sayılarına göre uygun olan t-testi ve tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek amacıyla ise Pearson korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin Okul Algularına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Puanları

“Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul algıları ne düzeydedir?” sorusunun sonuçları Tablo 1’de görülmektedir.

Tablo 1.

Öğrencilerin Okul Algularına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Puanları

Boyutlar	$\bar{X}$	Ss
Baskı Yeri	3.51	.673
Koruma Geliştirme Yeri	3.74	.954
Yuva	3.60	.692

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan lise öğrencilerinin okulu daha çok “Koruma Geliştirme Yeri” olarak ($\bar{X} = 3.74$) algıladıkları görülmüştür. Bunun yanında sırasıyla “Yuva” ve “Baskı Yeri” olarak algıladıkları araştırma bulgularından anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin Okul Algularının Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

“Öğrencilerin okul algıları, cinsiyet değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla yapılan bağımsız örneklem t-testi sonuçları Tablo 2’te görülmektedir.

Tablo 2.
Öğrencilerin Okul Algularının Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Baskı Yeri	Kız	119	3.55	.673	1.36	.143
	Erkek	88	3.62	.626		
Koruma Geliştirme Yeri	Kız	119	3.62	.954	.042	.967
	Erkek	88	3.64	.689		
Yuva	Kız	119	3.71	.692	.294	.669
	Erkek	88	3.58	.683		

Öğrencilerin okul algularının, cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için önce varyansların homojen olup olmadığı test edilmiş ve varyansların homojen olduğu ($Levene_{I. Boyut} = .015, p = .922$; $Levene_{II. Boyut} = .183, p = .655$; $Levene_{III. Boyut} = .290, p = .628$; $Levene_{Toplam} = .022, p = .952$) belirlenmiştir. Gerçekleştirilen *t*-testi sonucunda Tablo 2’te yer alan bulgulara göre, öğrencilerin okul alguları tüm alt boyutlarda cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği anlaşılmaktadır ($p > .05$).

Öğrencilerin Okul Algularının Sınıf Düzeyine Göre Analizi

“Öğrencilerin okul alguları, sınıf düzeyine göre farklılık göstermekte midir?” sorusuna yanıt bulmak amacıyla toplanan veriler üzerinden Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçlar Tablo 3’de gösterilmiştir.

Tablo 3.
Öğrencilerin Okul Alguları Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Boyutlar	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	V. K.	K.T.	sd	KO	F	p	Fark
Baskı Yeri	(1) 9. sınıf	51	3.71	G.İçi	4.65	3	1.584	2.724	.039*	1-2
	(2) 10. sınıf	45	3.52	G. arası	224.34	203	.561			
	(3) 11. sınıf	60	3.67	Toplam	229.19	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.67							
	Toplam	207	3.60							
Koruma Geliştirme Yeri	(1) 9. sınıf	51	3.65	G.İçi	9.70	3	2.935	3.726	.010*	2-4
	(2) 10. sınıf	45	3.52	G. arası	307.91	203	.667			
	(3) 11. sınıf	60	3.69	Toplam	315.61	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.93							
	Toplam	207	3.66							
Yuva	(1) 9. sınıf	51	3.75	G.İçi	7.64	3	2.581	4.662	.003*	1-2 2-4
	(2) 10. sınıf	45	3.55	G. arası	217.67	203	.542			
	(3) 11. sınıf	60	3.69	Toplam	224.51	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.93							
	Toplam	207	3.69							

* $p < .05$

Tablo 3’de yer alan bulgular incelendiğinde; öğrencilerin sınıf düzeylerine göre, öğrencilerin okul algularının tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için varyansların homojen olup olmadığı test edilmiş ve varyansların homojen olduğu ($Levene_{I. Boyut} = .031, p = .900$; $Levene_{II. Boyut} = .255, p = .601$; $Levene_{III. Boyut} = .298, p = .602$; $Levene_{Toplam} = .041, p = .771$) belirlenmiştir. Gruplar arası farkın kaynağını bulmak için Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre; baskı yeri alt boyutundaki farkın, 9. Sınıfa devam eden öğrencilerle 10. sınıfa devam eden öğrenciler arasında 9. sınıfa devam eden öğrenciler lehine; koruma geliştirme yeri alt boyutundaki farkın, 12. sınıfa devam eden öğrencilerle 10. sınıfa devam eden öğrenciler arasında 12. sınıfa devam eden öğrenciler lehine; yuva boyutundaki farkın ise 9. sınıfa devam

eden öğrencilerle 10. sınıfa devam eden öğrenciler arasında 9. sınıfa devam eden öğrenciler lehine ve 12. sınıfa devam eden öğrenciler ile 10. sınıfa devam eden öğrencilerle arasında 12. sınıfa devam eden öğrenciler lehine anlamlı olduğu belirlenmiştir ($p < .05$).

Öğrencilerin Okul Algılarının Devam Ettikleri Okul Türü Değişkenine Göre Analizi

“Öğrencilerin okul algıları, devam ettikleri okul türü değişkenine göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilen alt probleme yanıt bulmak amacıyla, elde edilen veriler üzerinden Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) yapılmış ve sonuçlar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4.

Öğrencilerin Okul Algıları Devam Ettikleri Okul Türü Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Boyutlar	Okul Türü	N	$\bar{X}$	V. K.	K.T.	sd	KO	F	p	Fark
Baskı Yeri	(1) Anadolu Lisesi	73	3.73	G.İçi	10.362	2	5.231			
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	3.70	G. arası	219.632	204	.545	9.545	.000*	1-3 2-3
	(3) Fen Lisesi	74	3.39	Toplam	229.194	206				
	Toplam	207	3.60							
Koruma Geliştirme Yeri	(1) Anadolu Lisesi	73	3.73	G.İçi	41.736	2	20.918			
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	3.95	G. arası	273.781	204	.682	30.627	.000*	1-3 2-3
	(3) Fen Lisesi	74	4.04	Toplam	315.617	206				
	Toplam	207	3.66							
Yuva	(1) Anadolu Lisesi	73	3.41	G.İçi	29.677	2	14.788			
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	4.05	G. arası	194.636	204	.385	30.658	.000*	1-3 2-3
	(3) Fen Lisesi	74	3.34	Toplam	224.513	206				
	Toplam	207	3.69							

* $p < .05$

Tablo 4’te yer alan bulgular incelendiğinde; öğrencilerin okul algıları tüm alt boyutlarda devam ettikleri okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti için varyansların homojen olup olmadığı test edilmiş ve varyansların homojen olduğu ($Levene_{I. Boyut} = .021, p = .635$; $Levene_{II. Boyut} = .345, p = .619$; $Levene_{III. Boyut} = .252, p = .754$; $Levene_{Toplam} = .050, p = .663$) belirlenmiştir. Gruplar arası farkın kaynağını bulmak amacıyla Tukey HSD testi yapılmıştır. Tukey HSD testi sonucunda; tüm alt boyutlarda Anadolu Lisesi öğrencileri ile Fen lisesi öğrencileri arasında Anadolu Lisesi öğrencileri lehine ve İmam Hatip Lisesi öğrencileri ile Fen lisesi öğrencileri arasında İmam Hatip Lisesi öğrencileri lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p < .05$).

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Puanları

“Ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları ne düzeydedir?” sorusunun sonuçları Tablo 5’te görülmektedir.

Tablo 5.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarına İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Puanları

Boyutlar	$\bar{X}$	Ss
Yaşam Kalitesi	2.89	.573
Öğrenci-Öğrenci İletişimi	2.60	.692
Öğretmen-Öğrenci İletişimi	2.81	.583
Okul Yönetimi	2.60	.486
Statü	2.43	.528
Sosyal Etkinlikler	2.77	.573
Okula Yönelik Duygular	2.41	.445

Tablo 5 incelendiğinde araştırmaya katılan lise öğrencilerinin okul kalitesi memnuniyetlerinin orta düzey olduğu görülmektedir. Ayrıca öğrencilerin öğretmen-öğrenci iletişimi ve sosyal etkinliklere ilişkin okul yaşantılarını daha yüksek düzeyde algıladıkları görülmüştür.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Analizi

“Öğrencilerin, yaşam kalitesi algısı cinsiyet değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklindeki soruya yanıt bulmak amacıyla yapılan *t*-testi sonuçları Tablo 6’de yer almaktadır.

Tablo 6.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarının Cinsiyet Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{X}$	Ss	t	p
Yaşam Kalitesi	Kız	119	2.98	.775	1.327	.154
	Erkek	88	2.76	.678		
Öğrenci-Öğrenci İletişimi	Kız	119	3.00	1.013	1.321	.156
	Erkek	88	2.76	.955		
Öğretmen-Öğrenci İletişimi	Kız	119	2.98	.963	1.347	.149
	Erkek	88	2.76	.736		
Okul Yönetimi	Kız	119	3.15	.985	1.601	.134
	Erkek	88	3.00	.791		
Statü	Kız	119	3.14	.354	2.532	.012*
	Erkek	88	2.93	.666		
Sosyal Etkinlikler	Kız	119	2.74	.976	1.200	.231
	Erkek	88	2.62	.758		
Okula Yönelik Duygular	Kız	119	2.39	.936	1.658	.098
	Erkek	88	2.65	.944		

* $p < .05$

Öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğini belirlemek için önce varyansların homojen olup olmadığı test edilmiş ve varyansların homojen olduğu (Levene_{I. Boyut} = .041, $p = .700$; Levene_{II. Boyut} = .239, $p = .681$; Levene_{III. Boyut} = .249, $p = .678$; Levene_{IV. Boyut} = .269, $p = .581$; Levene_{V. Boyut} = .189, $p = .678$; Levene_{VI. Boyut} = .249, $p = .669$; Levene_{Toplam} = .032, $p = .791$) belirlenmiştir. Gerçekleştirilen *t*-testi sonucunda Tablo 6’de yer alan bulgular incelendiğinde; öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algılarının, genel olarak cinsiyetlerine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği ($p > .05$) yalnızca statü alt boyutunda kız öğrenciler lehine anlamlı bir farklılık olduğu ($p < .05$) görülmektedir.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarının Sınıf Düzeyine Göre Analizi

“Öğrencilerin, yaşam kalitesi algısı sınıf düzeyi değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilen soruya yanıt bulmak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarının Mesleki Sınıf Düzeyi Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Boyutlar	Sınıf Düzeyi	N	$\bar{X}$	V. K.	K.T.	sd	KO	F	p	Fark
Yaşam Kalitesi	(1) 9. sınıf	51	2.78	G.İçi	9.63	3	2.615	3.975	.008*	2-4
	(2) 10. sınıf	45	2.61	G. arası	273.219	203	.683			
	(3) 11. sınıf	60	2.97	Toplam	281.365	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.11							
	Toplam	207	2.93							
Öğrenci-Öğrenci İletişimi	(1) 9. sınıf	51	2.73	G.İçi	11.045	3	3.682	3.735	.010*	2-4
	(2) 10. sınıf	45	2.63	G. arası	383.960	203	.960			
	(3) 11. sınıf	60	2.98	Toplam	395.005	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.17							
	Toplam	207	2.94							
Öğretmen-Öğrenci İletişimi	(1) 9. sınıf	51	2.91	G.İçi	7.266	3	2.322	2.958	.032*	2-4
	(2) 10. sınıf	45	2.61	G. arası	327.534	203	.719			
	(3) 11. sınıf	60	2.98	Toplam	334.700	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.08							
	Toplam	207	2.93							
Okul Yönetimi	(1) 9. sınıf	51	3.00	G.İçi	17.630	3	5.543	7.328	.000*	1-4 2-4
	(2) 10. sınıf	45	2.71	G. arası	344.977	203	.762			
	(3) 11. sınıf	60	3.08	Toplam	361.608	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.37							
	Toplam	207	3.08							
Statü	(1) 9. sınıf	51	3.02	G.İçi	9.354	3	2.685	3.911	.009*	2-4
	(2) 10. sınıf	45	2.75	G. arası	284.748	203	.612			
	(3) 11. sınıf	60	3.03	Toplam	293.202	206				
	(4) 12. sınıf	51	3.25							
	Toplam	207	3.05							
Sosyal Etkinlikler	(1) 9. sınıf	51	2.65	G.İçi	4.645	3	1.582	1.749	.138	-
	(2) 10. sınıf	45	2.62	G. arası	342.153	203	.755			
	(3) 11. sınıf	60	2.91	Toplam	347.798	206				
	(4) 12. sınıf	51	2.75							
	Toplam	207	2.69							
Okula Yönelik Duygular	(1) 9. sınıf	51	2.61	G.İçi	3.266	3	1.089	1.229	.298	-
	(2) 10. sınıf	45	2.30	G. arası	354.240	203	.786			
	(3) 11. sınıf	60	2.63	Toplam	357.606	206				
	(4) 12. sınıf	51	2.58							
	Toplam	207	2.56							

*p< .05

Tablo 7’de yer alan bulgular incelendiğinde; sınıf düzeylerine göre öğrencilerin yaşam kalitesi algılarının, ölçeğin genelinde ve öğrenci-öğrenci iletişimi, öğretmen-öğrenci iletişimi, okul yönetimi ve statü alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır [$F_{(3;203)}; 3.975; p < .05$]. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunun tespiti adına varyansların homojen olup olmadığı test edilmiş ve homojen olduğu ($Levene_{I. Boyut} = .060, p = .651$; $Levene_{II. Boyut} = .361, p = .680$; $Levene_{III. Boyut} = .359, p = .789$; $Levene_{IV. Boyut} = .591, p = .762$; $Levene_{V. Boyut} = .260, p = .765$; $Levene_{VI. Boyut} = .349, p = .659$; $Levene_{Toplam} = .344, p = .785$) belirlenmiştir. Gruplar arası farkın kaynağını bulmak için Tukey HSD testi gerçekleştirilmiştir. Buna göre; tüm ölçekte, öğrenci-öğrenci iletişimi, öğretmen-öğrenci iletişimi ve statü alt boyutunda 10. sınıfa devam eden öğrenciler ile 12. Sınıfa devam eden öğrenciler arasında 12. Sınıfa devam eden öğrenciler lehine anlamlı bir fark vardır ($p < .05$). Okul yönetimi alt boyutunda ise 12. Sınıfa devam eden öğrenciler ile 9. sınıfa devam eden öğrenciler ve 10. sınıfa devam eden öğrenciler arasında 12. sınıfa devam eden öğrenciler lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu ($p < .05$) görülmüştür.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarının Devam Ettikleri Okul Türü Değişkenine Göre Analizi

“Öğrencilerin, Yaşam Kalitesi algısı devam ettikleri okul türü değişkenlerine göre farklılık göstermekte midir?” şeklinde ifade edilen soruya yanıt bulmak amacıyla yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonuçları Tablo 8’de gösterilmiştir.

Tablo 8.

Öğrencilerin Yaşam Kalitesi Algılarının Devam Ettikleri Okul Türü Değişkeni Açısından Karşılaştırılması

Boyutlar	Okul Türü	N	$\bar{X}$	V. K.	K.T.	sd	KO	F	p	Fark
Yaşam Kalitesi	(1) Anadolu Lisesi	73	3.17	G.İçi	20.668	2	10.334	15.796	.93	-
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	2.98	G. arası	260.697	204	.660			
	(3) Fen Lisesi	74	2.65	Toplam	281.365	206				
	Toplam	207	2.93							
Öğrenci-Öğrenci İletişimi	(1) Anadolu Lisesi	73	3.23	G.İçi	29.798	2	14.949	17.319	.000*	1-3 2-3
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	3.01	G. arası	365.107	204	.910			
	(3) Fen Lisesi	74	2.60	Toplam	395.005	206				
	Toplam	207	2.94							
Öğretmen-Öğrenci İletişimi	(1) Anadolu Lisesi	73	3.16	G.İçi	20.597	2	10.298	13.144	.000*	1-3 2-3
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	3.03	G. arası	314.203	204	.684			
	(3) Fen Lisesi	74	2.65	Toplam	334.700	206				
	Toplam	207	2.94							
Okul Yönetimi	(1) Anadolu Lisesi	73	3.38	G.İçi	31.610	2	15.755	19.272	.000*	1-3 2-3
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	3.15	G. arası	329.798	204	.723			
	(3) Fen Lisesi	74	2.63	Toplam	361.608	206				
	Toplam	207	3.08							
Statü	(1) Anadolu Lisesi	73	3.29	G.İçi	17.083	2	9.542	12.305	.000*	1-3 2-3
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	3.08	G. arası	277.119	204	.689			
	(3) Fen Lisesi	74	2.71	Toplam	293.202	206				
	Toplam	207	3.05							
Sosyal Etkinlikler	(1) Anadolu Lisesi	73	3.00	G.İçi	14.347	2	7.224	9.613	.000*	1-3 2-3
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	2.73	G. arası	332.351	204	.729			
	(3) Fen Lisesi	74	2.56	Toplam	347.798	206				
	Toplam	207	2.69							
Okula Yönelik Duygular	(1) Anadolu Lisesi	73	2.63	G.İçi	4.296	2	2.64	2.339	.79	-
	(2) İmam Hatip Lisesi	60	2.66	G. arası	353.209	204	.781			
	(3) Fen Lisesi	74	2.33	Toplam	357.606	206				
	Toplam	207	2.57							

*p< .05

Tablo 8 incelendiğinde, okul türü değişkeni ile öğrencilerin yaşam kalitesi algıları arasında ölçeğin genelinde ve okula yönelik duygular alt boyutu hariç diğer alt boyutlarda anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmektedir [$F_{(2; 204)}; 15.796; p < .05$]. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla varyansların homojen olup olmadığı test edilmiş ve homojen olduğu (Levene_{I. Boyut} = .131, p = .771; Levene_{II. Boyut} = .362, p = .770; Levene_{III. Boyut} = .262, p = .669; Levene_{IV. Boyut} = .362, p = .688; Levene_{V. Boyut} = .385, p = .678; Levene_{VI. Boyut} = .193, p = .631; Levene_{Toplam} = .232, p = .688) belirlenmiştir. Gruplar arası farkın kaynağını bulmak için Tukey HSD testi yapılmıştır. Buna göre, tüm ölçekte ve okula yönelik duygular alt boyutu dışındaki diğer boyutlarda Fen Lisesinde öğrenim gören öğrencilerle Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesinde öğrenim gören öğrenciler arasında, Fen Lisesinde öğrenim gören öğrenciler aleyhine istatistiksel olarak anlamlı bir fark vardır (p < .05).

Öğrencilerin Okul Algıları ile Yaşam Kalitesi Algıları Arasındaki İlişki

“Öğrencilerin okul algıları ile yaşam kalitesi algıları arasında ilişki var mıdır?” şeklinde ifade edilen soruya yanıt bulmak amacıyla yapılan korelasyon analizi sonuçları Tablo 9’da gösterilmiştir.

Tablo 9.

Öğrencilerin Okul Algıları ile Yaşam Kalitesi Algıları Ölçeklerinin Alt Boyutları Arasındaki İlişkiler

Ölçek Boyutları	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1. Baskı Yeri	1	.62*	.53*	.62*	.66*	.56*	.60*	.55*	.64*
2. Koruma Geliştirme Yeri		1	.60*	.58*	.56*	.60*	.63*	.38*	.52*
3. Yuva			1	.65*	.66*	.62*	.68*	.65*	.64*
4.Öğrenci-Öğrenci İletişimi				1	.56*	.60*	.65*	.68*	.59*
5.Öğretmen-Öğrenci İletişimi					1	.61*	.55*	.58*	.69*
7. Okul Yönetimi						1	.65*	.39*	.62*
7. Statü							1	.60*	.58*
9. Sosyal Etkinlikler								1	.61*
9.Okula Yönelik Duygular									1

* $p < .05$

Tablo 9 incelendiğinde tüm alt boyutlarda farklı düzeylerde pozitif yönde anlamlı ilişkiler belirlenmiştir. Bu bağlamda okul algılarının alt boyutları olan baskı yeri, koruma geliştirme yeri ve yuva alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu, yuva alt boyutu ile yaşam kalitesi ölçeğinin tüm alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu, okul algısı ölçeğinin diğer boyutları ile yaşam kalitesi ölçeğinin diğer boyutları arasında orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu söylenebilir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin metaforik okul algıları ve okul yaşam kalitesi algıları arasındaki ilişki incelenmiştir. Bu amaç doğrultusunda öncelikle öğrencilerin okula ilişkin metaforik algıları ve okul yaşam kalitesi algılarının düzeyi belirlenmiştir. Okul algılarının ve okul yaşam kalitesi algılarının cinsiyetleri, sınıf düzeyi ve okul türü açısından farklılık gösterip göstermesine bakılmıştır. Bu bölümde araştırma sonucunda ortaya çıkan bulgular tartışılmış ve bazı öneriler sunulmuştur.

Araştırmanın birinci sonucuna göre, lise öğrencilerinin okulu daha çok “Koruma Geliştirme Yeri” olarak algıladıkları görülmüştür. Bunun yanında sırasıyla “Yuva” ve “Baskı Yeri” olarak algıladıkları araştırma bulgularından anlaşılmaktadır. Öğrencilerin okulu daha çok kendileri için bir koruma ve geliştirme yeri ve yuva olarak algıladıkları söylenebilir. Bulgular lise öğrencilerinin okul algılarının koruyucu, geliştirici ve yuva gibi daha çok olumlu bir yer olarak algıladıklarını göstermektedir. Alanyazında okul ev ve ağaç gibi güven verici ve bilgi aktaran bir yer olarak tanımlanmıştır (Gencer, 2021). Bunların aksine alanyazındaki bazı araştırmalarda okulun otoriter ve bir baskı yeri (Mahlios ve Maxson, 1998; Özdemir, 2012; Özdemir ve Akkaya, 2013; Yüner ve Özdemir, 2017) gibi olumsuz kavramlarla ilişkilendirildiği bilinmektedir. Bu araştırmada da lise öğrencilerinin okulun kişiyi koruyan ve gelişimini destekleyen bir mekân olarak algılandığı görülmektedir. Bu farklılıkların araştırmadaki katılımcılardan kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmanın ikinci sonucu lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının bazı demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkindir. Öğrencilerin okul algısı ile ilgili sonuçlar incelendiğinde öğrencilerin metaforik okul algılarının tüm alt boyutlarda cinsiyet değişkeni açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılık göstermediği görülmüştür. Bu sonuçlar, kız ve erkek öğrencilerin metaforik okul algılarının benzer olduğunu göstermektedir. Bu sonuç alanyazındaki bazı araştırmalarla uyumludur (Shah ve Shah, 2018). Benzer bazı araştırmalarda ise farklı sonuçların olduğu görülmektedir. Örneğin, Özdemir (2012) kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre okulu daha fazla kendilerini geliştiren ve koruyan bir yer/mekân olarak algıladıklarını, erkeklerin ise okulu kendilerine baskı uygulayan bir yer

olarak algıladıklarını ifade etmektedir. Benzer şekilde Zierman ve Benson (1981), erkek öğrencilere göre kız öğrencilerin okulu daha az olumsuz bir yer olarak algıladıklarını bulgulamışlarken, Kuş ve Karatekin (2009) ve Manta ve diğerleri (2017), kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre kuralları daha az ihlal ettiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuçlar kız öğrencilerin okulu daha olumlu bir yer olarak algıladıklarını ve sonucunda daha uyumlu olduklarını göstermektedir. Araştırma sonucunda öğrencilerin sınıf düzeylerine göre öğrencilerin metaforik okul algılarının tüm alt boyutlarda istatistiksel olarak anlamlı biçimde farklılık gösterdiği, 9. sınıfa devam eden öğrencilerin okulu bir baskı yeri olarak algıladıkları, 12. sınıfa devam eden öğrencilerin ise koruma, geliştirme yeri ve yuva olarak algıları görülmüştür. Bu sonuçlara göre liseye yeni başlayan öğrencilerin okul daha çok bir baskı yeri olarak olumsuz algıladıkları, mezuniyeti yaklaşan öğrencilerin ise koruyucu, geliştirici ve yuva gibi daha olumlu algıladıkları söylenebilir. Benzer olarak Özdemir (2012) alt sınıflardan üst sınıflara geçişlerle okula dair olumlu görüşlerin değiştiğini ifade etmektedir. Bu sonuçlar araştırma sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bunun yanı sıra Berndt (1986) ise, öğrencilerin sınıf düzeyleri arttıkça okula karşı ilgisizlik, okuldan kopma davranışlarının daha fazla gerçekleştiğini vurgulamıştır. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin metaforik okul algıları tüm alt boyutlarda devam ettikleri okul türüne göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır. Anadolu Lisesi öğrencilerinin okulu daha çok baskı yeri, Fen Lisesi öğrencilerinin koruyucu ve geliştirme yeri ve İmam Hatip lisesi öğrencinin ise bir yuva olarak algıladıkları görülmüştür. Bu sonuçlara göre Anadolu Lisesi öğrencilerinin okulu diğer iki lise türündeki öğrencilere göre daha olumsuz algıladıkları söylenebilir. Benzer olarak Özdemir (2012) genel lise öğrencilerinin Anadolu Lisesi öğrencilerine göre okulu daha olumlu bir yer olarak gördükleri ifade etmektedir. Anadolu Lisesinde okuyan öğrencilerin okula ilişkin algılarının daha fazla araştırılması önerilebilir. Çünkü bu sonuçların doğrulanması için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Ayrıca bu liselerde okuyan öğrencilerin olumsuz algılarının altında yatan temel nedenlerinin daha iyi anlaşılması için nitel çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Araştırmanın üçüncü sonucu ortaöğretim kurumlarındaki öğrencilerin okul yaşam kalitesini ne düzeyde algıladıklarına ilişkindir. Öğrencilerin okula yönelik genel memnuniyet düzeyini inceleyen bir araştırma bulgularında öğrencilerin okul memnuniyetine ilişkin görüşlerinin çok düşük, orta düzey ve çok yüksek düzey olmak üzere üç gruba ayrıldığı (Huebner ve Gilman, 2006) ifade edilmektedir. Bu çalışmada buna benzer olarak lise öğrencilerinin okul yaşam kalitesinin orta düzeyde algılandığı görülmüştür. Bu sonuçlara göre, araştırmaya katılan lise öğrencilerinin genel olarak okul memnuniyet düzeyinin olumlu olduğu söylenebilir. Bu araştırma sonuçlarının öğrencilerin okul yaşam memnuniyetinin genel olarak olumlu/yüksek düzeyde (Argon ve İsmetoğlu, 2016; Argon ve Kösterelioğlu, 2009; Elitok Kesici ve Türkoğlu, 2012; Linnakylä ve Brunell, 1996) ve orta düzeyde (Aykit ve Baba Öztürk, 2017; Gedik ve Cömert, 2018; Sarı, Ötünç ve Erceylan, 2007; Selvitopu, 2018) görüldüğü alanyazındaki araştırma bulgularıyla uyumlu olduğu ifade edilebilir. Bazı çalışmalarda ise genel memnuniyet düzeyinin düşük düzeyde olduğu tespit edilmiştir (Erden ve Erdem, 2013). Linnakylä ve Brunell (1996), öğrencilerin genel okul memnuniyetinin okula karşı olumsuz tutumlarından daha güçlü olduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmacılar Fin okullarında genel refahın genel memnuniyetsizlikten daha yüksek olduğunu, Finli öğrencilerin çoğunun okulu, sosyal gelişim için olduğu kadar birçok öğrenme ve başarı fırsatı sunan bir yer olarak deneyimlediklerini belirtmişlerdir. Özellikle öğrencilerin sosyal kimliklerinin gelişimi için okulun önemini bildiklerini ve bu mekânlarda sosyalleşmeyi öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Bu çalışmada benzer olarak örneklemdaki öğrencilerin okulu daha çok koruma geliştirme yeri olarak gördükleri ve okul memnuniyetlerinin genel olarak olumlu olduğu görülmüştür. Aynı zamanda öğrencilerin öğretmen-öğrenci iletişimini ve okuldaki sosyal etkinlikleri daha önemli gördükleri söylenebilir. Bu bağlamda lise öğrencilerinin öğretmenlerle iletişim ve sosyal etkinliklerden genel olarak memnun oldukları ifade edilebilir. Alanyazında öğretmen öğrenci etkileşiminin okul yaşamı kalitesinde önemli değişkenlerden biri olduğu (Mok ve Flynn, 1997), bunun yanında sınıf atmosferinin öğrencilerin okul yaşam kalitesine en büyük katkıyı sağladığı ve öğrencilerin sınıf ortamı deneyiminin okul yaşam kalitelerini açıklayan en önemli faktör olduğu (Mok ve Flynn, 2002) vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra Doğanay ve Sarı (2006) öğrencilerin kimlik ve sosyal olanaklarından sınıf ortamı ve kararlara katılım olanaklarına göre daha memnun olduklarını tespit etmişlerdir. Durmaz (2008) ise öğrencilerin okul yaşam kalitesinde en yüksek okula yönelik duyguları algılanırken, en düşük algılanan boyutun ise öğrenci-öğrenci iletişim olduğunu ifade etmiştir. KaratziasPapadioti-Athanasiou, Power ve Swanson (2001b), İskoç öğrencilerin Yunan öğrencilere göre daha yüksek bir okul doyum ortalamasına

sahip olduklarını tespit etmişlerdir. Araştırmacılar Yunan öğrencilerin en yüksek okul memnuniyetinin ilişkiler (okuldaki öğretmenler, diğer öğrenciler ve arkadaşlarla ilişkiler), öğrenme (motivasyon, öğrenmede ilerleme, eleştirel düşünme, başkalarıyla etkileşim) ve destek (öğretmenlerden, arkadaşlardan, okuldaki diğer öğrencilerden) alanlarında, en düşük ise öznel çevresel faktörler (dekorasyon, teknik donanım, evden uzaklık, güvenlik), öğretim stili (süreklilik, derinlik, entegrasyon, zamanlama) kişisel ihtiyaçlar (aktiviteler, ilgi alanları, öğrenme ihtiyaçları) ve müfredat (yapı, ders sayısı, zaman çizelgesi, sınıf etkinlikleri) alanlarında; İskoç öğrenciler için ise kariyer (işe hazırlık, yeni beceriler, öz farkındalık), ilişkiler, destek ve öğrenmede daha yüksek, objektif ve öznel çevre alanlarında ise daha düşük memnuniyet olduğunu vurgulanmıştır. Alan yazında ortaya çıkan bu benzer bulgulara benzer olarak bu araştırmada da öğrenci öğretmen iletişimi ve okul ortamındaki sosyal etkinliklerin lise öğrencilerinin okul yaşam memnuniyetinin en önemli belirleyicileri olduğu görülmektedir.

Araştırmanın dördüncü sonucu lise öğrencilerinin okul yaşam algılarının bazı demografik özelliklerine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkindir. Buna göre ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören kız ve erkek öğrencilerin okul yaşantısına ilişkin algılarının genel olarak benzer olduğu sadece statü alt boyutunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğu görülmüştür. Kız öğrenciler için okuldaki statünün okul yaşam kalitesini belirleyen önemli bir etken olduğu söylenebilir. Aynı zamanda Marks (1998), kız öğrencilerinin erkek öğrencilere göre okullarından ve okuldaki başarılarından genel olarak daha memnun, öğretmenler hakkında daha olumlu düşündüklerini, ebeveynleri daha eğitilmiş olanlar daha memnun olduklarını vurgulamıştır. Mok ve Flynn (2002) ise, kız öğrencilerin daha iyi bir okul yaşam kalitesine sahip olduklarını, okullarından daha yüksek gelişim beklentilerinin ve sınıf ortamına karşı daha olumlu tutumlarının olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar kız öğrencilerinin ortalama olarak okul yaşamının tüm yönleriyle ilgili olumlu deneyimler yaşadıklarını göstermektedir. Peki kızlar niçin statüyü okul yaşam kalitesini belirleyen önemli bir unsur olarak görmektedirler? Bu sorunun cevaplanması için daha fazla araştırma yapılması önerilmektedir. Alanyazındaki bazı benzer araştırmalarda cinsiyet açısından bir fark olmadığı görülmektedir (Daly ve Defty, 2001; Dönmez, 2018; Gedik ve Cömert, 2018; Sarı, vd., 2007; Selvitopu, 2018). Bu bakımdan sonuçlar literatür ile uyumludur. Bunların dışında alanyazında kız ve erkek öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının farklı olduğu, kızların erkeklere göre okul memnuniyetlerinin daha yüksek tespit edildiği araştırmalar yer almaktadır (Bourke ve Smith, 1989; Doğanay ve Sarı, 2006; Durmaz, 2008; Erden ve Erdem, 2013; Eriş ve Anıl, 2012; Hunt-Sartori, 2007; İnal, 2009; Karatzias, vd., 2002; Kong, 2008; Malin ve Linnakylä, 2001; Marks, 1998; Mok ve Flynn, 2002; Selvitopu, 2018). Bu sonuçlar arasındaki farklılıkların araştırma örneklerinden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmada öğrencilerin okul yaşamına yönelik algılarının onların devam ettiği sınıf düzeyine göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bulgularda ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin devam ettikleri sınıf düzeyi ile okula ilişkin memnuniyet algılarının farklılaştığı görülmüştür. 12. sınıfa devam eden öğrencilerin okul yaşam kalitesine ilişkin algılarının daha olumlu olduğu söylenebilir. Çünkü ortaöğretimdeki öğrencilerin sınıf düzeyi yükseldikçe okula ilişkin memnuniyet algılarının da arttığı; akran iletişimi, öğretmen ilişkileri, statü ve okul yönetimiyle ilişkilerinin okul yaşamının önemli bileşenleri olduğu görülmektedir. Lise son sınıf öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algılarını belirleyen bu etkenlerin öne çıkmasında daha fazla okul yaşantılarına sahip olmalarının belirleyici olduğu söylenebilir. Bu bulgu alanyazında Sarı ve diğerleri (2007) tarafından yapılan araştırma bulgularıyla örtüşmektedir. Bunun yanında alanyazında yer alan bazı araştırmalarda ise daha alt düzey sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin okullarından daha memnun oldukları tespit edilmiştir (Bilgiç ve Sarı, 2010; Bourke ve Frampton, 1992; Durmaz, 2008; Elitok Kesici, 2010; Erden ve Erdem, 2013; Gedik ve Cömert, 2018; Selvitopu, 2018) ya da bir fark olmadığı (Dönmez, 2018; Karalar, Öksüz ve Baba Öztürk, 2017).

Araştırmada öğrencilerin okul yaşamına yönelik algılarının okul türüne göre farklılık gösterip göstermediği incelenmiştir. Bulgularda ortaöğretim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin devam ettikleri okul türü ile okula ilişkin yaşam kalitesi algılarının akran iletişimi, öğretmen iletişimi, okul yönetimiyle ilişkiler, statü ve sosyal etkinliklerde anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür. Anadolu ve İmam Hatip Lisesi öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algılarındaki önemli belirleyicilerin daha çok akran iletişimi, öğretmen iletişimi, okul yönetimiyle ilişkiler, statü ve sosyal etkinlikler olduğu anlaşılmaktadır. Bu etkenlerin Fen Lisesi öğrencilerine göre okul yaşamlarında daha belirleyici olduğu

söylenbilir. Sonuç olarak Anadolu Lisesi ve İmam Hatip Lisesinde öğrenim gören öğrencilerin Fen Lisesinde öğrenim gören öğrencilere göre okul yaşam kalitesini daha olumlu algıladıkları söylenebilir. Araştırma sonuçları literatür ile benzerlik göstermektedir. Çünkü benzer olarak Gedik ve Cömert (2018), Genel Lise öğrencilerinin okul yaşam kalitesi düzeyine ilişkin algılarının okul türüne göre okula yönelik duygular, okul yönetimi ve öğrenci-öğrenci iletişimi boyutlarında anlamlı farklılık gösterdiğini, Durmaz (2008) öğrenci-öğrenci iletişimi ve okula yönelik duygular boyutlarında Anadolu Lisesi öğrencileri lehine okul türüne göre fark olduğunu ifade etmektedirler. Marks (1998) ise, öğrencilerin okul yaşamına yönelik tutum farklarının yalnızca küçük bir kısmı okul farklılıklarından kaynaklandığını belirtmiştir.

Araştırmada son olarak ortaöğretime devam eden öğrencilerin metaforik okul algıları ile okul yaşam kalitesi algıları arasında nasıl bir ilişki olduğu incelenmiştir. Sonuç olarak öğrencilerin okulu bir yuva olarak algılamalarıyla akran iletişimi, öğretmen iletişimi, okul yönetimi, statü, sosyal etkinlikler ve okula yönelik olumlu duyguları arasında yüksek düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişki olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin metaforik okul algısının baskı yeri ve koruma geliştirme alt boyutları ile öğrenci-öğrenci iletişimi, öğretmen-öğrenci iletişimi, okul yönetimi, statü, sosyal etkinlikler ve okula yönelik duygularına ilişkin algıları arasında orta düzeyde ve pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu tespit edilmiştir. Bu araştırmada okulun bir koruma geliştirme yeri olarak algılandığı görülmüştür. Ayrıca bulgularda okulun yuva alt boyutu ile okul yaşam kalitesine ilişkin tüm alt boyutları arasında yüksek düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre, öğrencilerin okulu bir “yuva” olarak algılamalarında öğrencilerin akran ve öğretmenleriyle iletişimi, okul yönetiminin öğrencilere yaklaşımı, okuldaki sosyal etkinliklerin varlığı, statü algıları ve okula karşı duyulan olumlu duyguların önemli belirleyiciler olduğu söylenebilir. Mok ve Flynn (2002), akademik, mesleki ve kişisel gelişim açısından okullarından daha yüksek beklentileri olan öğrencilerin, gelişim beklentileri düşük olan öğrencilere göre sınıf ortamına karşı da daha olumlu tutumlara sahip olduklarını belirtmişlerdir. Bunun sayesinde sınıf ortamına karşı daha olumlu tutuma sahip öğrencilerin, sınıf ortamına karşı daha az olumlu tutuma sahip olanlara göre daha yüksek okul yaşam kalitesine sahip olduklarını vurgulamışlardır. Bu araştırmada da okulu bir yuva ortamı olarak algılayan öğrencilerin okul ortamındaki süreçlerden genel olarak memnun oldukları ve okul yaşantılarını daha kaliteli algıladıkları ifade edilebilir. Sonuç olarak öğrencilerin okul ortamına ilişkin algılarının olumlu olmasına yönelik okuldaki akran iletişiminin desteklenmesi, öğretmenlerin ve okul yönetiminin öğrencilerle iletişimlerinin yapıcı olması, öğrencilerin okul içindeki statülerinin artırılmasına yönelik görev ve sorumlulukların belirlenmesi ve öğrencilerin okula bağlılığını artıracak okul içinde ve dışında daha fazla sosyal etkinliklere yer verilmesi önerilebilir. Aynı zamanda araştırmada öğrencilerin akran iletişimlerinden düşük düzeyde memnun oldukları anlaşılmaktadır. Bu nedenle okullarda öğrenci- öğrencilerin akranlarıyla iletişim yaşantılarına, okul yönetim uygulamalarının ve okul içindeki statülerinin iyileştirilmesine yönelik daha fazla araştırma yapılması önerilebilir. Bunun yanında öğrenciler okula ilişkin hangi yaşantılarından daha çok memnundurlar? ya da hangi nedenlerden dolayı okul yaşantılarında hoşnutsuzluk duymaktadırlar? Yine öğrencilerin okul yaşam kaliteleri nasıl yükseltilebilir? Bunlar daha fazla araştırma ve analiz gerektiren sorulardan bazılarıdır. Bu bakımdan bu soruların cevap bulması için daha fazla araştırma yapılması gerekmektedir. Özellikle bu yaşantıların nedenlerinin ortaya çıkarılması için nitel araştırmaların yapılması önerilmektedir. Bu sorular bağlamında nitel araştırmalar tasarlanabilir. Bu çalışmanın bulgularını doğrulamak için farklı örneklerde daha fazla araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Argon, T., & İsmetoğlu, M. (2016). Öğrencilerin lise yaşam kalitesi algıları ile okula bağlılık düzeyleri arasındaki ilişki. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 238-249.
- Argon, T., & Kösterelioğlu, M. A. (2009). Üniversite öğrencilerinin üniversite yaşam kalitesi ve fakülte kültürüne ilişkin algıları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 8(30), 43-61.
- Ateş, Ö. T. (2016). Öğrencilerin öğretmen ve okul metaforları. *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 78-93.
- Aslan, H., & Doğan, Ü. (2016). Üstün yetenekli öğrencilerin devam ettikleri okulları ile bilim ve sanat merkezine ilişkin metaforik algıları karşılaştırmalı durum çalışması. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 335-350.
- Ayıkıt, S., & Baba Öztürk, M. (2017). Öğrenci algılarına göre liselerde yaşam kalitesi. *Journal of International Social Research*, 10 (51), 641-649.
- Berndt, T. J. (1986). Sharing between friends: Contexts and consequences. *Process And Outcome in Peer Relationships*, 1, 105-127.
- Bilgiç, S., & Sarı, M. (2010). İlköğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi ve empatik sınıf atmosferi algıları. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 9(17), 1-19.
- Boehm, J., & Lyubomirsky, S. (2008). Does happiness promote career success? *Journal of CareerAssessment*, 16(1), 101-117.
- Bourke, S., & Frampton, J. (1992). Assessing the quality of school life: Some technical considerations. *In Annual Conference of the Australian Association for Research in Education, Melbourne, Victoria, Australia*.
- Bourke, S., & Smith, M. (1989). *Quality of school life and intentions for further education: the case of a ruralhigh school*. Paper Presented at the Annual Conference Of The Australian Association For Research In Education, Australia.
- Daly, P., & Defty, N. (2001). A longitudinal study of secondary school students' attitudes to school life: Gender and school gender influences. In *Third International, Inter-Disciplinary Evidence-Based Policies and Indicator Systems Conference*.
- Davis, G., & Rimm, S. (2004). *Education of the gifted and talented* (5th Ed.), Boston: Pearson Education.
- Demir, C. E. (2007). Metaphors as a reflection of middle school students' perception of school: A cross cultural analysis. *Educational Research and Evaluation*, 13(2), 89-107.
- Demirela, Z., & Afatb, N. (2018). Özel yetenekli İmam Hatip Lisesi öğrencilerinde okul tükenmişliğinin değerlendirilmesi. *ERPA 2018*, 317.
- Dewey, J. (2008). Okul ve toplum (Çev. H. A. Başman). Ankara: Pegem Akademi.
- Doğanay, A., & Sarı, M. (2006). Öğrencilerin üniversitedeki yaşam kalitesine ilişkin algılarının demokratik yaşam kültürü çerçevesinde değerlendirilmesi (Çukurova Üniversitesi Örneği). *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(2), 107-128.
- Dönmez, Ş. (2018). Ortaokul öğrencilerinde okul iklimi, okula bağlılık ve okul yaşam kalitesi algısının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 1-17.
- Elitok Kesici, A. (2010). *Ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf içi iletişimde kullandıkları örtük programın özellikleri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.
- Elitok Kesici, A., & Türkoğlu, A. (2012). Ortaöğretim kurumlarının okul yaşam kalitesi düzeyi ve ortaöğretim öğretmenlerinin sınıf içi iletişimde kullandıkları örtük davranışlar. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 149-162.
- Engels, N., Aelterman, A., Petegem, K. V., & Schepens, A. (2004). Factors which influence the well-being of pupils in Flemish secondary schools. *Educational Studies*, 30(2), 127-143.
- Epçaçan, U., Pesen, A., & Üzümlü, B. (2020). Özel yetenekli öğrencilerin algıları üzerinden okul ve bilim ve sanat merkezi. *Özel Eğitim Dergisi*, 21(2), 289-297.
- Erden, A., & Erdem, M. (2013). İlköğretim okullarında okul yaşamı kalitesi: Van ili örneği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(28-3), 1-15.
- Eriş, H. M., & Anıl, D. (2012). *Üniversite öğrencilerinin yaşam kalitesi düzeylerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim

- Dalı Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme Programı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Gedik, A., & Cömert, M. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 989-1006.
- Gencer, M. (2021). Öğrencilerin okul ve okul müdürü kavramlarına ilişkin metaforik algıları. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 11(2), 729-754.
- Huebner, E. S., & Gilman, R. (2006). Students wholike and dislike school. *Applied Research in Quality of Life*, 1(2), 139-160.
- Hunt-Sartori, M. A. (2007). *The relationships among student membership in groups, quality of school life, sense of belongingness and selected performance factors*. Unpublished doctoral dissertation, Sam Houston State University, Huntsville Texas.
- İnal, U. (2009). *Adana il sınırları içerisindeki yatılı ilköğretim bölge okullarında bulunan öğretmen ve öğrencilerin okul yaşamı kalitesi algılarının incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karatzias, A., Papadioti-Athanasiou, V., Power, K. G., & Swanson, V. (2001a). Quality of school life, development and preliminary standardization of an instrument based on performance indicators in Scottish secondary schools. *School Effectiveness and School Improvement*, 12(3), 265-284.
- Karatzias, A., Papadioti-Athanasiou, V., Power, K. G., & Swanson, V. (2001b). Quality of school life. A cross-cultural study of Greek and Scottish secondary school pupils. *European Journal of Education*, 36 (1), 91-105.
- Karatzias, A., Power, K.G., Flemming, J., Lennan, F., & Swanson, V. (2002). The role of demographics, personality variables and school stress on predicting school satisfaction/ dissatisfaction: review of the literature and research findings. *Educational Psychology*, 22(1), 33-50.
- Kaya, F., Erdoğan, R., & Çağlayan, Y. (2014). Üstün zekâlı ve yetenekli öğrencilerin okul yaşam kaliteleri ve arkadaşlık ilişkilerinin karşılaştırılması. *Türk Üstün Zekâ ve Eğitim Dergisi*, 4(2), 107-125.
- Kong, C. K. (2008). Classroom learning experiences and students' perceptions of quality of school life. *Learning Environments Research*, 11(2), 111-129.
- Konu, A., Alanen, E., Lintonen, T., & Rimpelä, M. (2002). Factor structure of the schoolwell-being model. *Health Education Research*, 17(6), 732-742.
- Kuş, Z., & Karatekin, K. (2009). Öğrencilerin okul ortamında kurallara uygun davranma yeterliklerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 183-197.
- Linnakyla, P. (1996). Quality of school life in the finnish comprehensive school: A comparative view. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 40(1), 69-85
- Linnakylä, P., & Brunell, V. (1986). *Quality of school life in the finnish and Swedish speaking schools in Finland*, in M. Binkley, K. Rust ve T. Williams (Eds.) *Reading Literacy In An International Perspective*, 203-217. U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement NCES 97-875.
- Linnakylä, P., & Brunell, V. (1996). Quality of school life in the Finnish and Swedish speaking schools in Finland. M. Binkley, K. Rust, T. Williams (Eds.) *Reading Literacy In An International Perspective* (s.203 – 217). U.S. Department of Education Office of Educational Research and Improvement NCES 97-875.
- Mahlis, M., & Maxson, M. (1998). Metaphors as structures for elementary and secondary preservice teachers' thinking. *International Journal of Educational Research*, 29, 227-240.
- Malin, A., & Linnakylä, P. (2001). Multilevel modelling in repeated measures of the quality of Finnish school life. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 45(2), 145-166.
- Manta, S. W., Silva, K. S., Rech, R. C., Costa, B. G. C., Iha, T., Lopes, A. S., & Nahas, M. V. (2017). Changes in the perception of school climate among Brazilian high school students between 2001 and 2011. *International Journal School Health*, 4(2), 10-120.
- Marks, G. N. (1998). Attitudes To School Life: Their Influences And Their Effects On Achievement and Leaving School. Australia: *Australian Council for Educational Research*, Research Report, 5.
- MEB. (2022). www.meb.gov.tr; Erişim tarihi: 10/01/2022.

- MoChingMok, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model. *Learning environments research*, 5(3), 275-300.
- Mok, M., & Flynn, M. (1997). Does school size affect quality of school life? *Issues in Educational Research*, 7(1), 69-86.
- Mok, M., & Flynn, M. (2002). Determinants of students' quality of school life: A path model. *Learning Environments Research*, 1(5), 275-300.
- Ogurlu, Ü., Öpengin, E., & Hızlı, E. (2015). Üstün yetenekli öğrencilerin okul ve öğretmene ilişkin metaforik algıları. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(46), 67-83.
- Özdemir, M. (2012). Lise öğrencilerinin metaforik okul algılarının çeşitli değişkenler bakımından incelenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 37(163), 113-129.
- Özdemir, S., & Akkaya, E. (2013). Genel lise öğrenci ve öğretmenlerinin okul ve ideal okul algılarının metafor yoluyla analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 295-322.
- Sarı, M. (2006). Okul yaşam kalitesi: Tanımı değişkenleri ve ölçülmesi. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3 (32), 139-151.
- Sarı, M., & Cenkseven, F. (2008). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi ve benlik kavramı. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 5(2), 1-16.
- Sarı, M., Ötünç, E., & Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi: Adana ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 60(60), 297-320.
- Selvitopu, A. (2018). Meslek lisesi öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algılarının incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(47), 225-246.
- Shah, V., & Shah, A. (2018). Relationship between student perception of school worthiness and demographic factors. *In Frontiers in Education*, 3, 45-60.
- Sinclair, B. B., & Fraser, B. J. (2002). Changing classroom environments in urban middle schools. *Learning Environments Research*, 1(5), 301-329.
- Tian, L. (2008). Developing scale for school well-being in adolescents. *Psychological Development and Education*, 24(3), 60-107.
- Toker Gökçe, A., & Bülbül, T. (2014). Schools as a human body: A metaphor study related to perceptions about schools among vocational high school students. *Journal of Educational Sciences Research*, 4(1), 63-88.
- Tunc, E., & Beşaltı, M. (2014). Okul yaşam kalitesinin bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Turkish Journal of Education*, 3(4), 28-39.
- Yucel, D., & Vogt-Yuan, A. S. (2016). Parents, siblings, or friends? Exploring life satisfaction among early adolescents. *Applied Research Quality Life*, 11(4), 1398-1423.
- Yüner, B., & Özdemir, M. (2017). Metaforik okul algısı ile okulu terk eğilimi arasındaki ilişkinin öğrenci görüşlerine göre incelenmesi. *Gazi University Journal of Gazi Educational Faculty (GÜJGEF)*, 37(3), 1041-1060.
- Zieman, G. L., & Benson, G. P. (1981). School perceptions of truant adolescent girls. *Behavioral Disorders*, 6(4), 197-205.

* Bu araştırma için İnönü Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulundan 24/02/2022 tarihinde gerçekleştirilen 2022/14-4 numaralı oturumda etik kurul izni alınmıştır.

* Bu makaleye yazarlar, eşit oranda katkıda bulunmuştur.